

Prázdné bankomaty, bezcenné biliony

V zemích, kam stále častěji jezdí čeští byznysmeni a turisté, přibývá problémů s penězi.

TÉMA
str. 16–17

FINTECH REVOLUCE

Jak technologické objevy a inovace mění tradiční finančnínictví? Čtěte v novém magazínu E15 Premium.

V prodeji od 27. února.

➔ CZK/EUR • 27,020/0,000 Kč ➔ CZK/USD • 25,497/+0,025 Kč ➔ PX • 958,61/-0,49% ➔ EUROSTOXX 50 • 3324,30/+0,45% ➔ ZLATO • 1255,60 \$/-0,13%

KOMENTÁŘ: ANDREJ BABIŠ SI BROUSÍ ZUBY NA ÚSTAVU / str. 18

Krátce

Rychlotrať do Drážďan vyřeší Francouzi

Správa železniční dopravní cesty zadala zpracování studie proveditelnosti k vysokorychlostní trati z Prahy do Drážďan konsorciu CEDOP a Egis Rail. To nabídlo nejnižší cenu, 6,75 milionu korun. Bude to vůbec první studie na vysokorychlostní trať v Česku. **str. 7**

Obvod chystá po Lavim další sitcom

Videoplatforma Kamila Oušky chce úspěšný seriál Vyšehrad o fotbalistovi přezdívaném Lavi nabídnout Polákům. Počítá i s přímými přenosy a pracuje na novém seriálu. Další plány Obvodu počítají s rozšířením exkluzivního obsahu. **str. 9**

Čína bude dotovat druhé dítě v rodině

Ještě před pár lety Čína kontrolovala porodnost politikou jednoho dítěte a dnes zvažuje finanční pobídky pro rodiče, kteří na svět přivedou druhého potomka. Čínská populace totiž stárne a do roku 2030 budou důchodci tvořit až čtvrtinu obyvatel Číny. **str. 14**

twitter.com/e15news

JÁN SIMKANIČ:

Potká se v letadle Zeman, Babiš a Chovanec a první říká: „Jsem nevěděl, že odsud poletíme všichni najednou.“

Byznys s EET kasami dosahuje tří miliard

Zhruba **třetinu** z třímiliardového balíku, který podnikatelé utratili a ještě letos utratí za registrační pokladny jen v první a druhé vlně EET, si rozebraly tři firmy. Každá drží zhruba **10 procent** trhu. Povinnost registrovat tržby mají ode dneška všichni velko- i maloobchodníci.

Zápisník
Jana Šindeláře

Platy a řidiči

Celkem není sporu o tom, že platy řidičů regionálních autobusů jsou ostudné. Zodpovědné a náročné povolání by si zasloužilo lepší ohodnocení. Na celé situaci je nejmudnější skutečnost, že řidiče v chudobě udržuje soc-dem strana, která by se měla nejméně drát za jejich zájmy. Platy totiž vesměs vycházejí ze smluv, které s dopravci uzavřely kraje pod oranžovou vládou. Až to skoro vypadá, že socialisté začínají hájit zájmy pracujících vždy až poté, co je sami nenávratně poškodí. Viz třeba prodej bytů OKD.

Tak už i Nejvyšší kontrolní úřad přišel ve své pravidelné pondělní svodce na to, že česká železnice zaostává, neplní harmonogramy a poškozují ji dodavatelské monopoly. Věci se ale mění. Například rychlotrať do Drážďan budou řešit francouzští projektanti. Zahraniční konkurence se svými znalostmi může české železnici zcela určitě prospět, zvláště má-li za sebou projekty typu vysokorychlostních tratí pro vlaky TGV. Jinou věcí je, zda by i česká firma mohla dostat šanci na francouzském trhu. Nejspíš ne. Naštěstí nejsme jako oni.

Ministerstvo dopravy s velkou slávou oznámilo, že dočasně zruší poplatky za jízdu po rozestavěné D3 u Veselí nad Lužnicí. Řidiči se tak paradoxně dozvěděli, že za průjezd staveništěm měli vůbec něco platit. Nějakého chytráka totiž napadlo posunout značku dálnice mezi bagry a válce.

Protagonisté dne

Ladislav ŠULC
ZAKLADATEL ARIES

Jeho rodinná firma získala loni z Číny objednávky na ponožky za 300 tisíc korun. Letos počítá nejméně s dvojnásobkem.

str. 7

Tomáš SALOMON
ŘEDITEL ČESKÉ SPŮRITELNY

Finanční ústav loni vydělal 15,5 miliard korun, meziročně o osm procent více a na zisku své rakouské matky Erste se podílel 45 procenty.

str. 8

Benjamin NETANJAHU
IZRAELSKÝ PŘEMÍER

Devět domů postavených na Západním břehu Jordánu bude zbouráno. Byly postaveny nelegálně bez povolení izraelských úřadů.

str. 15

KROJOVANÝ MASOPUST

Foto: čtk

VE STRÁNÍ na Uherskohradištsku se včera konal už potřicáté festival masopustních tradic - Fašank 2017. Tamní fašankové obchůzky nejsou na rozdíl od jiných obcí založené na maskách, ale na folkloru. Soubory předvádí také unikátní šavlový tanec nazvaný Pod šable.

Sobotkův návrh cenu mobilních dat snížit nemusí

■ Novelu zákona o elektronických komunikacích chce premiér Sobotka prosadit ještě v tomto volebním období.

Jan Pavec

Premiér Bohuslav Sobotka v pondělí ještě nepřevzal od Jana Mládky vedení ministerstva průmyslu, už ale začal prosazovat svoji největší prioritu – novelu zákona o elektronických komunikacích, která mimo jiné reguluje mobilní operátory. Sobotka ji chce přijmout ještě do konce funkčního období současné vlády. Chystá se sáhnout po zrychleném schválení normy už v prvním čtení, na pátek kvůli tomu svolal schůzku zástupců parlamentních stran. „Pokračuji v tlaku na snížení cen mobilních dat,“ poznamenal Sobotka na Twitteru.

Samotná novela, kterou přede dvěma týdny předložil dnes už bývalý ministr Mládek, se ovšem cenovou politikou operátorů přímo nezabývá. „Nejsem si jistý, že by vedla ke snížení cen

mobilních tarifů,“ řekl deníku E15 vedoucí právního oddělení spotřebitelské organizace dTest Lukáš Zelený. „Bude mít spíše vliv na zlepšení postavení spotřebitele.“ Novela má například zkrátit termín převodu čísla zákazníka mezi operátory, zlepšit možnosti odstoupení od smlouvy při změnách, operátoři by mohli dostávat větší pokuty při porušování pravidel.

„Je pravda, že novela sama o sobě nesnižuje ceny,“ připustil mluvčí vlády Martin Ayler. „Vytváří nicméně větší tlak na trh

a tím i na cenu mobilních dat.“ Zatím není jasné, jestli návrh bude obsahovat i kontroverzní zákaz podpultových nabídek pro zákazníky. Ti si například při hrozbě odchodem jsou schopní vyjednat mnohem lepší ceny, než které jsou uvedené v cenících. „Vůbec nevylučuji, že ještě dojde k nějaké úpravě,“ uvedl v nedělních Otázkách Václava Moravce premiér. Novelu právě projednává Legislativní rada vlády, v průběhu března by ji měla probrat vláda a poslat do parlamentu.

NÁZORY str. 19

Za jmenováním Mládkova nástupce může být boj o vlivné posty

Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) chce jméno nového ministra průmyslu a dopravy oznámit až po sjezdu sociální demokracie. Předseda poslaneckého klubu TOP 09 a Starostů František Laudát však dává Sobotkovi vyčkávání do souvislosti s tím, že vláda by měla nominovat dva členy Českého telekomunikačního úřadu, kterým končí mandát. Ve hře jsou podle něj i mocné posty v energetice. „Takže se domnívám, že tam se jedná i o personální záležitosti, které mohou pomoci ve vyjednávání podpory na stranickém sjezdu,“ řekl včera Laudát ve sněmovně. Jeho domněnku poslanci ČSSD odmítají. Podle místopředsedy poslaneckého klubu strany Romana Váni, premiér nemá zapotřebí obchodovat s funkcemi. „Možné také je, že v tuto dobu sociální demokracie nemá žádného vhodného kandidáta na tuto funkci,“ komentoval situaci předseda poslaneckého klubu ANO Jaroslav Faltýnek.

Prohlídky zaměstnanců by mohly zlevnit

■ Pracovní lékařské prohlídky mají být jednodušší a levnější. Snížit zátěž zaměstnavatelů je jeden z hlavních cílů změn pravidel pro pracovní lékařské služby, které projednávají poslanci.

Adéla Čabanová

Po změnách pravidel povinných lékařských prohlídek zaměstnanců volali zaměstnavatelé už před několika lety. Výsledky projektu mezi odbory a zaměstnanci předložili vládě v červenci roku 2015. Nynější návrh by mohli poslanci schvalovat ještě na březnové schůzi.

Z pohledu firem je problém nízká dostupnost zdravotnických zařízení, která pracovní lékařské služby poskytují. Rozšíření možností by mělo přinést ustanovení novely zákona o specifických zdravotních službách, podle kterého

mohou pracovní lékařské služby poskytovatelé zajistit subdodavately v jiného zdravotnického zařízení. To by podle ministerstva zdravotnictví mělo přispět ke zvýšení nabídky prohlídek na trhu, aby se k nim zaměstnavatelé lépe dostali. A následně také ke snížení cen, které za ně zaměstnavatelé platí.

„Změny přispějí ke snížení administrativní a ekonomické zátěže pro zaměstnance a zaměstnavatele,“ řekl při projednávání novely ve sněmovně ministr zdravotnictví Miloš Ludvík. Kromě toho už nebude při všech pracovních prohlídkách nutné shánět výpis ze zdravotní dokumentace u praktického lékaře.

Podle Petra Kaňky z poradenské společnosti Bureau Veritas mohou změny přinést některým podnikům milionové úspory. Agenturní zaměstnanci zase nebudou muset mít nový posudek ke každému novému zaměstnavateli. „Pracovní agentura přidělí například operátora výroby k zaměstnavateli A, pracovník po nějaké době odejde pracovat do firmy B a pak se rozhodně vrátit pod křídlo agentury znovu k původnímu zaměstnavateli, na obdobnou pozici a při zachování stejných pracovních rizik. Za těchto podmínek nebude muset uchazeč o zaměstnání absolvovat novou lékařskou prohlídku,“ uvádí Kaňka.

Změny přispějí ke snížení administrativní a ekonomické zátěže pro zaměstnance a zaměstnavatele,“ řekl ministr zdravotnictví Miloš Ludvík.

Kariérní řád pro učitele míří ke schválení

Zavedení kariérního řádu pro učitele míří ve Sněmovně ke schválení. Pedagogové mají být zařazeni do tří stupňů od začínajících po vynikající, podle svého zařazení budou také odměňováni. Poslanci včera doporučili zákonem umožnit učitelům mít jednou za deset až 15 let placené studijní volno. Chtějí také nechat vyučovat neučitele v případech, že by si během několika let potřebné pedagogické vzdělání

Podle předsedy sněmovního školského výboru Jiřího Zlatušky (ANO) chybí zhruba

5000
učitelů.

doplnili. O úpravách poslanci rozhodnou asi v půli března. Ministryně školství Kateřina Valachová (ČSSD)

podpořila možnost zapojit do vyučovacího procesu na středních školách odborníky z praxe. Má to pomoci řešit situaci, kdy se 60 procent absolventů pedagogických fakult nestává učitelé hlavně kvůli nízkému ohodnocení.

Podle předsedy sněmovního školského výboru Jiřího Zlatušky (za ANO) chybí zhruba pět tisíc učitelů. Ministryně souhlasila také s poslancekými snahami posunout o rok na září příštího roku povinnost vypracovat plány profesního rozvoje učitelů.

Novela by podle poslancekých úprav měla také stanovit příplatky třídním učitelům, které by se mohly pohybovat od tisícikoruny do 1500 korun měsíčně nebo být určeny jako pět až osm procent z výše platu.

Každý začínající učitel bude muset podle návrhu kariérního řádu absolvovat dvouleté adaptační období zakončené atestačním řízením na škole, kde bude působit. Přezkušování budou pedagogové s více než dvouletou praxí, kteří budou automaticky samostatnými učitelé. Atestace pro třetí stupeň mají být spuštěny v roce 2021. Vynikající učitelé, kteří na ně dosáhnou, si přilepší až o 5000 korun měsíčně. /čtk/

VÝMĚNA AUT

Foto: ČTK

MINISTR OBRANY Martin Stropnický si prohlíží vůz značky Jeep, jedno z vozidel, která by mohla nahradit stará terénní auta české armády. Ve vojenském prostoru Dědice u Vyškova včera představilo dvanáct firem dvacet značek jejich možných nástupců. Armáda předběžně plánuje kolem roku 2020 výměnu asi 700 terénních aut, především starých vozů UAZ a dosluhujících land roverů.

Krátce

Exdetektiv Komárek měl zneužít pravomoci

Generální inspekce bezpečnostních sborů obvinila bývalého detektiva Jiřího Komárka ze zneužití pravomoci úřední osoby. Bývalý policista podle ní porušil povinnost mlčenlivosti a nestranného jednání, jak mu ukládá zákon. Hrozí mu až pět let vězení nebo zákaz činnosti.

Ministři se mají vyjádřit k reorganizaci

Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) včera prostřednictvím dopisů vyzval ministra vnitra Milana Chovance (ČSSD) a ministra spravedlnosti Roberta Pelikána (ANO), aby navrhli další postup na základě usnesení, která na začátku února přijali poslanci na návrh komise k reorganizaci policie. Sobotka požádal Chovance a Pelikána, aby mu své stanovisko k poslancekým usnesením předložili do poloviny března.

Pražskou ODS povede do voleb Černochová

Pražskou ODS pro podzimní volby do Poslanecké sněmovny povede poslankyně a starostka Prahy 2 Jana Černochová. Jejím cílem je volby v Praze vyhrát. Delegáti sněmu pražské ODS rozhodli, že na druhém místě bude předseda regionu Filip Humplík a třetí Václav Klaus mladší.

Přibývá dětí vyrůstajících mimo rodinu

Za posledních deset let se v Česku víc než zdvojnásobil počet chlapců a děvčat, o které se starají pěstouni. V roce 2006 v pěstounských domácnostech žilo ani ne 5000 dětí, nyní přes 10 tisíc. Dětských domovů a kojeneckých ústavů a dětí v nich přitom ale výrazně nebylo. Česko dlouhodobě sklízí kritiku za vysoký počet dětí v ústavech i za roztržitost péče. /čtk/

Byznys s pokladnami pro EET dosáhne až deseti miliard

■ Největší podíl na trhu má Dotykačka, Markeeta a O2. Ve druhé vlně vydalo ministerstvo financí o polovinu méně autentizačních údajů, než čekalo. Úřad tvrdí, že většina obchodníků je na druhou fázi EET, jež dnes startuje, připravena.

Obraty dodavatelů pokladních zařízení, kam mimo jiné spadají Dotykačka, Markeeta nebo mobilní operátoři, dále

rostou. Pokud se do druhé vlny EET, která startuje dnes, přihlásí na 150 tisíc malo- a velkoobchodníků, vydá

ministerstvo financí spolu s první fází dohromady 190 tisíc autentizačních údajů pro přihlášení do systému. Za předpokladu, že jedna elektronická pokladna s tiskárnou stojí v průměru 15 tisíc korun, vychází částka 2,85 miliardy.

ZÁJEM O POKLADNY NEKONČÍ

Podle Michala Wantuloka ze společnosti Dotykačka je byznys spojený s EET pravděpodobně vyšší. „Jediným vodítkem při odhadování

9510
kontrol už od začátku prosince provedla Finanční správa

celkového objemu prodeje pokladních zařízení jsou počty vydaných autentizačních údajů. Tato čísla

jsou ale velmi orientační. Na jeden autentizační údaj může připadat různé množství pokladen. Například síť supermarketů jich potřebuje padesát i víc,“ uvedl. Až tisícovku měsíčně pak stojí provoz zařízení.

Největší podíl na trhu má Dotykačka, Markeeta a operátor O2, v první vlně dodali zhruba třetinu všech pokladen. Podíl ostatních hráčů se pohybuje v jednotkách procent.

MALÉ I VELKÉ OBCHODY. Do druhé fáze elektronické evidence tržeb platné ode dneška se přihlásilo 112 tisíc firem.

Dvoustranu připravil

Pavel Otto

Jednotlivé etapy EET

prosinec 2016

1 **ubytování** – hotely, kempy, penziony, ubytovny **stravování a pohostinství** – jen v podnicích se zázemím, ne v zařízeních, kde prodávají jídlo do ruky nebo s sebou

březen 2017

2 **maloobchod** – včetně stánkového prodeje a tržišť **velkoobchod**

103 700

korun činí dosavadní pokuty, kterých kontrolori udělili dvě desítky

Byznys spojený s EET zdaleka nekončí. Třetí fáze má podle úřadu Andreje Babiše zahrnout 160 tisíc podnikatelů, poslední, čtvrtá 150 tisíc. Celkem by se tedy obraty dodavatelů speciálních pokladen či vah měly pohybovat mezi pěti až deseti miliardami.

ŠPATNÝ ODHAD NEBO BOJKOT Ministerstvo financí tvrdilo, že se do druhé vlny přihlásí 250 tisíc obchodníků. Do věřejška si jich však vyzvedlo autentizační údaje jen 112 tisíc. Původní odhad byl podle ředitele Finanční

Kromě toho tisíce podnikatelů obchodují jen sezonně. Ti se do systému přihlásí až ve chvíli, kdy začnou přijímat platby. Navíc část podnikatelů, kteří současně s maloobchodem podnikají v pohostinství, využila své autentizační údaje získané už loni.

„Žádný boom těsně před spuštěním druhé fáze se nekoná, do začátku týdne přibýly tři tisíce autentizačních údajů. Je docela možné, že část obchodníků EET bojkotuje,“ míní Wantulok. Podle Janečka poskytují počty přihlášených dostatečnou záruku, že „jakákoli panika“ není na místě.

PROBLÉMY MĚL I ŘETĚZEC LIDL Spousta obchodníků, kteří se přihlásili do druhé fáze, měla problémy. Například v prodejnách řetězce Lidl nemohli zákazníci platit kartami. Navíc se tvořily dlouhé fronty, protože systém kolaboval. „Měli jsme chybu v nastavení pokladen, byla to naše interní záležitost,“ uvedla mluvčí Lidlu Zuzana Holá.

Problémy způsobuje i nejistota. Prakticky do poslední chvíle se nevědělo, zda a jak bude evidenci podléhat dobírka. To způsobilo mezi majiteli e-shopů i balíkovými přepravci značnou nervozitu. „Mnohé e-shopy se s námi jako balíkovým přepravcem snažily konzultovat způsoby, jak se připravit na dobírky. Jenže my jsme neměli dostatek informací,“ uvedl ředitel společnosti GLS Pavel Včela s tím, že ministerstvo zaslalo zpřesňující metodiky až před několika dny. Řada e-shopů však investovala do úprav softwaru už dříve.

NÁZORY str. 19

1203

případů porušení pravidel odhalily kontroly

správy Martina Janečka založen na počtu podnikatelů vykazujících maloobchodní a velkoobchodní činnost.

„Řada z nich ale do systému nevstoupí. Například jde o velkoobchodníky a obchodní zástupce, kteří přijímají pouze platby převodem z účtu na účet. Dále jsou to e-shopy s bezhotovostními platbami,“ vysvětlil Janeček.

700

restaurací a hospod podle místních samospráv zaniklo od spuštění EET

NEJVĚŠÍCH MÝTŮ
A OTÁZNIKŮ

5

Paragony jen těm, co je chtějí

Kvůli výpadku EET serverů či pokladního systému jsou prodávající občas odkázáni na ruční vypisování účtenek. Část z nich pak vypisuje zákazníkům paragony. Zákon přitom obsahuje metodický pokyn, podle něhož je v případě dlouhodobého výpadku možné poslat platby dodatečně jako jednu souhrnnou částku. V takovém případě vystaví dodavatel pokladního systému klientům potvrzení pro Finanční správu, že museli evidenci přerušit. I když je přijaté platby nutné zaznamenat pro budoucí zúčtování správě, na paragon má nárok jen zákazník, který o něj požádá.

Displej mít pokladny nemusejí

Objevují se informace, že pokladny pro retail musejí mít displej, aby zákazník viděl účtované částky. Podle provozního ředitele start-upu Storyous Petra Filipce vychází tato fáma z chybné interpretace zákona o ochraně spotřebitele. I když prodávající musí zákazníka informovat o ceně výrobků, stačí je zřetelně označit cenovkou či informaci o ceně jinak vhodně zpřístupnit. Zákon o evidenci tržeb pak žádné nové požadavky ohledně displeje na prodávající neklade.

Úředníci nevidí úplně všechno

Část podnikatelů se obává, že přes EET pokladnu má ministerstvo financí přístup prakticky ke všem jejich datům. Ve skutečnosti kasa komunikuje se servery Finanční správy jen pomocí jednotlivých datových zpráv odesílajících informace o zaevidované platbě. Finanční správa se tak nedostane k jednotlivým položkám na účtu, obdrží jen sumární částku. Na druhé straně z dat, která sbírá, může získat důležité provozní informace, jako je ziskovost podniků, výše útrat v čase atd.

Problémy při propojení s vahou

Velká část pokladních systémů nabízí možnost dokoupit váhu, která se připojí buď pomocí kabelu, nebo bezdrátově. Je však potřeba, aby byla certifikována nejen přesnost měření váhy, ale i její spojení s pokladnou. Od 1. 1. 2017 musejí být navíc všechna spojení váhy a pokladny v souladu s evropskou normou WELMEC, jinak není možné tato zařízení legálně používat. Za platnou certifikaci spojení váhy a pokladny odpovídá jejich provozovatel, nikoli dodavatel.

Na trhovce se odklad nevztahuje

Výjimka přijatá pro stánky s občerstvením před první vlnou EET vyvolala v řadě podnikatelů dojem, že povinnost evidovat byla paušálně odložena pro všechny formy stánkového prodeje a na trhovce se nevztahuje. Není to pravda. I nadále platí, že stánky nabízející občerstvení mohou až do 1. března 2018 využít odklad. Běžní trhovci se však do evidence musejí zapojit už ode dneška, tedy stejně jako všichni ostatní malo- a velkoobchodníci.

Žádné hájení nebude, říká náměstkyně

Úřad Andreje Babiše začne s kontrolami malo- a velkoobchodů už tento týden, žádné hájení jako v prosinci neplánuje. „Zavedeme nulovou toleranci. Když byla minulý rok EET spuštěna, čtrnáct dní bylo vyhrazeno pro podání pomocné ruky, až potom začaly kontroly a sankce,“ řekla serveru Seznam.cz náměstkyně ministryně financí Alena Schillerová. Bylo to podle ní proto, že restauratéři a hoteliéři byli prvními, kdo se musel s novým zákonem vyrovnat. „Teď už k tomu není důvod,“ dodala.

Kvůli nové povinnosti skončily nebo končí některé malé samostatné obchody hlavně na venkově. Méně starostí mají ti, kteří jsou součástí obchodní sítě. Definitivně zavřela například prodejna potravin U Slavíků v Poděbradech, která fungovala od roku 1979. Tržby pokryly jen nutné náklady, tedy nájem, energie a platy.

Obchodník s čaji v Mladé Boleslavi Petr Novotný si podnikání upravil tak, aby se ho evidence netýkala. „Zavedl jsem povinnou bezhotovostní platbu předem přes účet prostřednictvím mého e-shopu, takže v současné prodejně budu jen vydávat zboží. Nebudu díky tomu muset EET zavádět,“ vysvětlil.

Majitelé poštovny na Sněžce – nejvýše položené provozovny v Česku – prodávají drobné občerstvení, pohledy a suvenýry. Obávají se, že lidé budou účtenky na Sněžce ztrácet nebo zahazovat, a vrchol hory bude zaneřáděný. Problém je i v tom, že do malého prostoru prodejny se dvěma výdejními okénky museli natěsnat dva počítače, dva monitory a dvě tiskárny. Otázkou také bude kvalita internetového připojení.

3
březen 2018

stánkový prodej jídla • rostlinná a živočišná výroba
potravinářství – pekaři, cukráři, řezníci a další
• silniční a železniční doprava, taxislužby • právní a účetní činnosti
lékaři a veterináři • autoservisy

4
červen 2018

výroba textilu, oděvů a plastových výrobků • výroba mýdel, parfémů •
zpracování dřeva a výroba nábytku • výroba papíru a výrobků z papíru • výroba
kovových konstrukcí a kovodělných výrobků • poradenství a služby • řemeslníci
včetně oprav PC nebo hodinových manželů • kadeřnice, maséři či kartáčky

Náplavku v Podskalí oživí galerie i kavárny

■ Na úpravy nábřeží má město připraveno 13,5 milionu korun.

Pražští radní včera schválili architektonickou studii, která počítá s tím, že na vltavské náplavce v Podskalí přibudou galerie, kavárny i toalety. Nejdříve by se zde měly objevit nové lavičky a odpadkové koše. Na úpravy má město vyčleněno 13,5 milionu korun a dokončeny by měly být v příštím roce. Poté, co skončí oprava podskalského nábřeží, mají následovat úpravy v dalších částech.

Náplavky se v sezoně proměňují v místo společenského setkávání a navštíví je tisíce lidí. „Plánujeme

ještě letos Rašínovo nábřeží osadit novými lavicemi,“ uvedla primátorka Adriana Krnáčová. „Chceme také otestovat provoz chytrých odpadkových košů a osvětlení,“ dodala.

Architekti navrhli proměnu kobek umístěných ve zdi nábřeží. Ty dříve sloužily jako technická zázemí či sklady. „Základní typy využití jsou tři. Kavárna, případně s dalším provozem typu Bajkazyl, galerie a veřejné WC,“ píše se v dokumentu, který schválili radní. Konkrétní využití prostor navazuje na jejich okolí, aby se funkce nezdvojovaly. Bere tak ohled například na restauraci Vltava, přístaviště a kotviště nebo kotvící lodě.

PODSKALSKÁ NÁPLAVKA. Nábřeží u Vltavy jsou oblíbeným cílem vycházek Pražanů i návštěvníků metropole.

„Hotovo bychom rádi měli začátkem příští sezony. Chtěli jsme to urychlit, ale není to z technického hlediska možné,“ řekla

Krnáčová. Provozovatele výklenků najde město ve výběrovém řízení. Konkrétní podmínky řízení budou ustaveny. /čtk/

Krátce

Národní galerie se opět otevřela veřejnosti

Po dvoudenní pauze se včera pro návštěvníky znovu otevřely všechny budovy Národní galerie (NG) v Praze. O víkendu je vedení uzavřelo kvůli sporům s bezpečnostní agenturou ABAS IPS Management, kterou v pondělí vyměnilo za nové – G4S a Indus.

Nákladové nádraží změní funkci

Praha 3 požádá o změnu územního plánu pro pozemek s budovou nákladového nádraží. Z využití pro železnici ji chce změnit na kulturně-vzdělávací. Nákladové nádraží neslouží dopravě téměř 15 let, na jeho území by měla v budoucnu vzniknout nová obytná čtvrť. Budova nádraží je od roku 2013 památkově chráněná. /čtk/

MÍSTO PRO TVŮJ ROZHOVOR S PREMIÉREM

STUDIJ AKADEMIE ŽURNALISTIKY A NOVÝCH MÉDIÍ! Staň se součástí největšího českého mediálního domu CZECH NEWS CENTER, získáš exkluzivní kontakty a praxi! **AKAŽ**, tvoje životní šance učít se od těch nejlepších a stát se jedním z nich. Tříletý studijní obor zakončený titulem Diplomovaný specialista. Studovat můžeš prezenčně i kombinovaně.

AKAŽ je společný projekt mediálního domu CZECH NEWS CENTER, a.s., a PB - Vyšší odborné školy a Střední školy managementu, s.r.o., která dále nabízí studium aplikace výpočetní techniky, cestovního ruchu, finančního poradenství a personálního řízení.

**AKADEMIE
ŽURNALISTIKY
A NOVÝCH MÉDIÍ**

HUDBA BUDOUCNOSTI. Rychlovlak ICE německé Deutsche Bahn by mohl jednou jezdit z berlínského hlavního nádraží až do Prahy.

Rychlotrať z Prahy do Drážďan vyřeší Francouzi

■ Správa železnic zadala vůbec první studii na vysokorychlostní trať v Česku.

Jan Šindelář

Železničáři učinili první krok k vysokorychlostní železnici v tuzemsku. Správa železniční dopravní cesty se po několikaměsíčním rozvažování rozhodla zadat zpracování studie proveditelnosti k vysokorychlostní trati z Prahy do Drážďan konsorciu CEDOP a Egis Rail.

Toto česko-francouzské uskupení předložilo nejnižší nabídku ve výši 6,75 milionu korun. Dlouho však nebylo

jasné, zda zakázku skutečně získá. Průtahy vznikly například kvůli stížnostem konkurence k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Ten nakonec stížnost zamítl.

„Již bylo vydáno rozhodnutí a oznámení zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky,“ potvrdila výběr mluvčí SŽDC Kateřina Šubová. Podle ní nejnižší nabídka splňuje veškeré podmínky soutěže.

Smlouva by se měla podepsat v příštích dnech. Kromě toho, že je to první

studie tohoto druhu v tuzemsku, lze hovořit také o dalším průlomu. Po boku českého CEDOP (Centrum pro efektivní dopravu)

Sdružení CEDOP a Egis Rail předložilo nejnižší nabídku na vypracování studie, a to

6,75

milionu korun.

totiž na tuzemský trh železničních projektů poprvé výrazněji proniká zahraniční konkurence.

Egis Rail kromě domovské Francie projektovala vysokorychlostní tratě například v Maroku, Číně nebo Thajsku. Soutěže o studii tratě do Drážďan se účastnilo osm subjektů, na druhém místě skončil

Sudop Praha s cenou o více než milion vyšší. Právě Sudop Praha se obrátil na antimonopolní úřad.

V poli poražených zůstali i další tradiční čeští hráči, například Metroprojekt nebo

Sudop Brno. Trať Praha–Drážďany má být první vysokorychlostní trati (o rychlosti až 350 kilometrů za hodinu) v českých zemích. Konkrétnější podobu jí dá zmíněná studie.

„Úkolem studie je nalézt dopravně, technicky, ekonomicky a ekologicky proveditelná, územně průchodná a přínosná řešení,“ uvedla již dříve Šubová. O termínech zahájení výstavby se zatím vedou politické debaty, odhady se pohybují v rozmezí od poloviny příští dekády po rok 2035.

Železničáři rozdávali zakázky

Správa železniční dopravní cesty včera přidělila dvě největší letošní zakázky v Praze. Čtvrtý koridor mezi Hostiváři a Vršovicemi postaví sdružení firem Metrostav, Swietelsky a SMP za 3,487 miliardy. To je zhruba o sto milionů méně, než kolik SŽDC předpokládala. V případě rekonstrukce Negrelliho viaduktu vybrala komise sdružení Hochtief, Strabag a Avers, které přišlo s nabídkou 1,046 miliardy, což je o 200 milionů níže oproti předpokladu. Dlouhodobá výluka na viaduktu začne v červenci. SŽDC ze soutěží nikoho nevyřadila, čímž potvrdila výsledky, o kterých deník E15 informoval už počátkem ledna.

Výrobce ponožek z Podkrkonoší prorazil v Číně

■ Kompresní podkolenky české firmy Aries míří na nejlidnatější trh v době, kdy se na sport chystá půl miliardy Číňanů.

Tomáš Stingl

Rodinná firma Aries ze Studence v Podkrkonoší uspěla na čínském trhu s nabídkou

kompresních ponožek. „První zakázky jsme domluvili loni na veletrhu sportovního zboží ISPO v Pekingu. Do konce roku byla hodnota objednávek asi 300 tisíc korun. Letos chceme vývoz přinejmenším zdvojnásobit,“ uvedl obchodní ředitel Ivo Píkl.

Objem zakázek je sice dosud nevelký, ale úspěch Ariesu ilustruje nový trend. Dosud byl obvyklý dovoz

levného textilu z Číny, který drtil české výrobce. Situace se mění proto, že výroba v Číně přestává být levná a rostoucí střední třída Číňanů požaduje vyšší kvalitu.

„Zajímají se hlavně o to, zda vyrábíme v Evropě a z evropských materiálů. Jde jim hodně o kvalitu, za kterou jsou ochotni si připlatit,“ vysvětlil Píkl. Podle něj jsou už náklady na výrobu v Číně tak vysoké,

že i tamní firmy přesouvají výrobu do levnějších zemí typu Bangladéše.

Průnik firmy Aries na nejlidnatější trh na světě má navíc velmi dobré načasování. „V Číně roste popularita sportu a zdravého životního stylu. Do roku 2025 by mělo sportovat 500 milionů Číňanů,“ informoval ředitel služeb pro exportéry agentury CzechTrade Milan Ráž s tím, že se tak rodí obrovské

odbytíště pro české sportovní oděvy.

Aries vyvází sportovní podkolenky a ponožky pod značkou Royal Bay. Podnik vede od roku 1991 zakladatel Ladislav Šulc se svou rodinou. Firma, která má roční obrát kolem 150 milionů korun a práci dává více než stovce zaměstnanců, provozuje dceřiné společnosti v Polsku, Rusku, Německu a na Slovensku.

Česká spořitelna vydělala přes patnáct miliard

■ V Praze sídlící dcera vytvořila takřka polovinu byznysu své matky, rakouské finanční skupiny Erste.

Jaroslav Bukovský

Prodej majetku a lepší platební kázeň dlužníků, takové byly hlavní motory růstu loňského zisku České spořitelny. Na počet klientů největší domácí finanční ústav loni vydělal 15,5 miliardy korun, meziročně o osm procent více. Jednorázové příjmy převládaly nad slábnoucím základním byznysem, z úroků i poplatků banka vytěžila oproti předlošsku méně.

Z pohledu mateřské Erste obhájila česká dcera roli zlatého vejce skupiny, 45 procent zisků matky loni přišlo

z Česka. Celkem 2,5 miliardy korun přilepšil spořitelně prodej částí kartového byznysu a podílu v platební organizaci VISA Europe. Nebýt těchto peněz, vydělala by Česká spořitelna stejně jako loni. O necelou miliardu méně naopak vybral ústav na poplatcích, podle spořitelny hlavně kvůli evropské regulaci platebních karet. Třisetmilionovému výpadku úrokových příjmů pak nedokázal zabránit ani solidní zájem o půjčky související s růstem české ekonomiky. Spořitelna rozpůjčovala meziročně o osm procent více peněz. Prim hrály hypotéky, klienti jich nabrali za více než 57 miliard korun. „Nově poskytnuté hypotéky fyzickým osobám loni meziročně vzrostly o šestnáct procent a dostaly se na historický rekord,“ uvedla Česká

Nové hypotéky poskytnuté fyzickým osobám loni meziročně vzrostly o

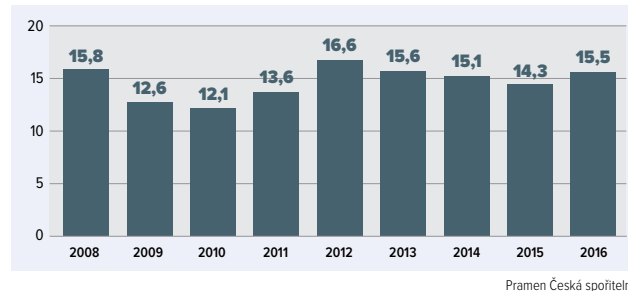
16 %

a dosáhly rekordu.

spořitelna. Banka loni kvůli úsporám podstatně zeštíhla síť filiálek. Rok 2015 končila na 621 pobočkách, koncem loňského roku jich měla o šest desítek méně. Ruku v ruce

s tím šel i počet zaměstnanců, který jen během loňska klesl o více než dvě stovky. I díky tomu loni spořitelna snížila své náklady, celkově o více než dvě procenta.

Čistý zisk České spořitelny (v miliardách korun)

Erste si loni polepšila o třetinu

Mateřská finanční skupina České spořitelny, Erste Group, loni zvýšila čistý zisk o více než třicet procent na 1,26 miliardy eur, v přepočtu kolem 34 miliard korun. Hlavním důvodem byl příznivější vývoj nákladů banky na řízení kvality úvěrového portfolia. Podle šéfa Erste Andrease Treichla těží skupina z nadprůměrného hospodářského růstu střední a východní Evropy oproti eurozóně. Investoři reagovali na výsledky banky půlprocentním oslabením akcií Erste na burzách.

JCL koupila jazykovku v Polsku

Adéla Čabanová

Více než rok si rostoucí jazyková škola James Cook Languages se sídlem v Praze vybírala, do které další evropské země bude expandovat. Teď v Polsku koupila jazykovou školu ACT. Tamní trh je podle spolumajitele české jazykovky Jakuba Štefečka perspektivní. „Není tam žádná jazyková škola srovnatelná co do velikosti s námi,“ poznamenal.

ACT s patnáctimilionovým obratem funguje od roku 1999 a působí ve více než třiceti polských městech. Hodnota transakce nebyla zveřejněna. Pro letošek plánuje Štefeček zvýšit obrat koupené polské školy o deset až dvacet procent. „ACT je vše malá škola, ale má skvělou pověst. Chceme z ní udělat velkého hráče,“ řekl Štefeček.

James Cook Languages loni dosáhla obratu 140 milionů korun, meziročně o 23 procent více. Kromě Česka působí také na Slovensku. Specializuje se na firemní klientelu.

Vice E15.cz

NOVÉ SKLÁŘSKÉ LINKY

TÉMĚŘ 400 MILIONŮ KORUN vložily sklárny Crystalite Bohemia ze Světlé nad Sázavou do dvou nových linek na nápojové sklo. Denně ho teď vyrábějí sto tisíc kusů. Obě linky zásobuje tavicí agregát, který patří k největším svého druhu ve světě.

Cestovní ruch přinesl 250 miliard

Výdaje tuzemských i zahraničních turistů na cestovní ruch v Česku činily předloni 250 miliard korun, meziročně o 5,3 procenta více. V roce 2015 tvořil cestovní ruch 2,8 procenta hrubého domácího produktu a pracovalo v něm 228 tisíc lidí, uvedl Český statistický úřad.

Cizinci se na celkových výdajích podíleli 59 procenty. Zbývající dvě pětiny, konkrétně 102 miliard korun, utratili tuzemští návštěvníci prostřednictvím domácího cestovního ruchu.

V rámci výdajů cestovního ruchu převažovaly útraty za zboží, a to z 29 procent. „Pokud se týká

služeb, návštěvníci vynaložili dvacet procent svých výdajů na osobní dopravu a stejný podíl finančních prostředků i na stravování. Za ubytovací služby pak utratili osmnáct procent výdajů,“ uvedla předsedkyně Českého statistického úřadu Iva Ritschelová.

„Podíl cestovního ruchu na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství činil 4,4 procenta. V turistice tedy pracoval každý třináctý Čech,“ dodal Zdeněk Lejsek z oddělení statistiky cestovního ruchu ČSÚ. Podíl cestovního ruchu na zaměstnanosti v České republice je tak podobný jako ve Švýcarsku a Nizozemsku. /čtk/

Dráhy za desítky milionů korun zajistí dveře vagonů

■ Dopravce zareagoval na loňské neštěstí, kdy za jízdy vypadlo z vlaku dítě.

Jan Šindelář

České dráhy chtějí během dvou let lépe zabezpečit dveře u starších vagonů. Dají je osadit čidly, která světelným signálem upozorní vlakový

personál i cestující na špatné dověření.

Dráhy za tím účelem vypsaly zakázku v hodnotě 85 milionů korun. Počítají přitom se zabezpečením 630 vagonů – to jsou všechny vozy s problematickými otočnými sklopnými dveřmi, které ČD provozují. Další zhruba 150 vagonů mají ještě v záloze.

„Personál tak bude před výpravou i kdykoliv během jízdy vlaku upozorněn na případně špatně uzavřené dveře, a to i tehdy, pokud budou na první pohled působit jako uzavřené,“ uvedl mluvčí drah Petr Štáhlavský.

Dráhy testovaly prototyp světelné signalizace už na přelomu roku, první upravené vagony by se měly začít dostávat do provozu na jaře. ČD sice staré vagony postupně vyřazuje nebo modernizují, stále ale tvoří zhruba čtvrtinu vozového

parku v osobní dopravě. „Například loni jsme sešrotovali nebo z provozu vyřadili dvě stovky takových vagonů,“ doplnil Štáhlavský.

Staré otočné sklopné dveře mají především vagony z produkce někdejší Německé demokratické republiky a také z bývalé Vagonky Studénka. Jsou to vozy pro rychlíky s kupé i pro osobní vlaky s velkoprostorovým uspořádáním.

Doplnění čidel ke starým dveřím představuje mimo jiné reakci na loňské neštěstí, kdy na Olomoucku vypadlo z vlaku dvouleté dítě poté, co se nezajištěné dveře za rychlé jízdy otevřely. Policie kvůli tomu před pár dny začala stíhat vlakvedoucí a průvodčí. Obě zaměstnankyně ČD se podle obvinění nepřesvědčily před odjezdem ze stanice, zda jsou dveře zavřené, což je jejich povinnost.

Modernizace pod vlastní střechou

České dráhy dají za zhruba 400 milionů korun zmodernizovat 25 vagonů pro dálkovou dopravu. Součástí zakázky je i periodická oprava vozů. Suma přitom zůstane ve skupině ČD, neboť zakázku dostala přímo dceřiná společnost DPOV. Podle drah je to v souladu se zákonem. Vozy jsou určeny pro expresní spoje a budou vybaveny například elektrickými zásuvkami a internetem.

ZABEZPEČENÍ. Červené světlo upozorní zvenku i zevnitř vagonu, že dveře zůstaly otevřené.

Krátce

Kellnerova PPF rozjízdí banku ve Velké Británii

Investiční skupina PPF, kterou ovládá nejbohatší Čech Petr Kellner, spouští ve Velké Británii vlastní banku. Finanční ústav Clear Bank se zaměří na převody peněz především mezi jednotlivými britskými bankami. Uvedl to server iHNed.cz, podle kterého už Clear Bank funguje v testovacím provozu a naplno má být spuštěna na podzim.

Raiffeisenbank vzrostl zisk o 2,6 procenta

Raiffeisenbank loni stoupl čistý zisk meziročně o 2,6 procenta na 2,6 miliardy korun. Celková aktiva meziročně vzrostla o 29 procent na 318 miliard korun, k jejich růstu mimo jiné přispěla akvizice retailového bankovníctví české Citibank. Provozní výnosy banky vzrostly o 10,6 procenta hlavně díky jednorázovému výnosu z prodeje činností

souvisejících s platebními kartami společnosti Visa Europe. **Více E15.cz**

ČTÚ vypíše aukci kmitočtů pro síť 5G

Český telekomunikační úřad vypíše na konci prvního čtvrtletí aukci kmitočtů pro rychlé mobilní síť 5G v pásmu 3,7 GHz. Vyvolávací cena bude podle dřívějších informací 145 milionů korun. Původně chtěl regulátor aukci vypsát již v roce 2015. /čtk/

Foto Obbod

V AKCI. Postava výstředního fotbalisty Julia Lavického získala každému dílu seriálu Vyšehrad snad přes milion diváků.

Lavim to začalo, Obbod chystá hokejový sitcom

Jan Vávra

Videoplatforma Kamila Oušky chce veleúspěšný seriál Vyšehrad o fotbalistovi přezdívaném Lavi nabídnout Polákům. Počítá i s přímými přenosy a pracuje na novém seriálu. Další plány Obvodu počítají s rozšířením exkluzivního obsahu.

„Zvládneme produkovat ještě jeden seriál,“ uvedl programový ředitel Obvodu Daniel Strejc. Na úspěchy Vyšehradu o osudech fotbalisty Julia Lavického má navázat sitcom z prostředí druhého nejpopulárnějšího sportu v Česku, ledního hokeje. První díly se objeví v květnu.

Volbě tématu napomáhá, že Strejc už produkoval komedie ze sportovního prostředí a chce uplatnit zkušenosti získané při práci na Vyšehradu. Ten na jaře ožije novými díly a Obbod ještě zvažuje natočení druhé série. Potenciál Vyšehradu má dál využít chystaná polská mutace. Komerční úspěch Vyšehradu ale nelze měřit jen počty zhlédnutí, tím méně, že většina připadla

na pirátské verze z YouTube či souborových úložišť. Při započtení těchto platform přesáhla sledovanost seriálu milion diváků.

Obbod může počítat s množstvím komerčních nabídek, svou značku či produkt chtějí s Vyšehradem spojit třeba sázkové kanceláře, ale i výrobci nápojů či distributoři kávy.

Videoplatforma se snaží dostat označení internetová televize, proto počítá s nabídkou filmů, seriálů i přímých přenosů třeba z florbalu či předávání hudebních cen. Výhledově by to mohla být i vlastní talkshow. Firma by také ráda zprostředkovala i vysílání České televize do ciziny.

Hlavní cestou k ziskovosti je pro Obbod získání dostatečného počtu předplatitelů, byť majitel Kamil Ouška počítá v prvních letech se ztrátou. „Máme hodně přes tisíc předplatitelů, i když registrovaných uživatelů je osmdesát tisíc. Pro tyto uživatele poskytujeme obsah po nějakou dobu zdarma,“ upřesnil Strejc. **Více E15.cz**

Kouzelné bejlí z pražského podzemí

■ Prastaré dubové sudy se sladovým vínem, kameninové baňky s řepíkem a šalvějí. Výroba společnosti **Herbadent** připomíná učiněnou alchymistickou kuchyni. Podnik letos oslaví **120. narozeniny** a roste mu odbyt **bylinných zubních past**. Pomohla stoupající popularita bioproduktů.

Tady by byl císař Rudolf II. ve svém živilu. V bezprostředním sousedství vedle pražského smíchovského pivovaru vyrábí firma Herbadent přírodní produkty z bylinek. Prostory, které jsou zčásti v podzemí a které byly budovány už od dob rakouského mocnářství, by si v ničem nezadaly s prvotřídní císařsko-královskou alchymistickou kuchyní. Ironií je, že rozsáhlá skle-

pení jsou dnes pod moderní čtvrtí, vedou nad nimi dvě frekventované ulice a málokdo o romantickém podzemí ví.

Herbadent tu ročně vyrobí zhruba 100 tisíc balení bylinkové zubní pasty. Ta a další výrobky určené pro zuby a dásně zajišťují téměř 90 procent tržeb firmy. K dalším přírodním produktům patří směsi do lázeňských koupelí

nebo sladové víno zrající v obřích dubových sudech. Těch má firma ve sklepeních celkem 115, přičemž největší z nich má objem 4,5 tisíce litrů. Ročně odtud putuje na 40 tisíc lahví léčivého sladového vína.

ČESKO BUDE BIO JEŠTĚ VÍC

Díky rostoucímu zájmu o přírodní produkty roste i Herbadent. Obrat firmě stoupl jen za poslední

čtyři sezony víc než trojnásobně. Ze 12 milionů korun v roce 2012 vyrostly tržby na loňských zhruba 38 milionů. V podniku pracuje dvacítko zaměstnanců. „Dočkali jsme se vlny zájmu o bioprodukty, asi jako si surfař počká na mořskou vlnu. Zájem ještě poroste, pokud tu bude podobný vývoj jako v západních zemích typu Německa, které jsou proti nám v biovýrobci napřed,“ říká spolumajitel firmy Pavel Zavadil. Podle něj je v České republice pro

MEGASUDY. Největší z více než stovky dubových sudů pojme až 4,5 tisíce litrů sladového vína.

Herbadent prostor k růstu až na úroveň čtvrtmiliardového obratu. Celý český

Dočkali jsme se vlny zájmu o bioprodukty, asi jako si surfař počká na mořskou vlnu.

trh se zubními pastami – který v současnosti z drtivě většiny kontrolují nadnárodní koncerny vyrábějící přípravky převážně chemickou cestou – od-

haduje zhruba na 1,5 miliardy korun.

Bylinky v zubních pastách mají blahodárný vliv

hlavně na dásně, vysvětluje ředitel Herbadentu Michal Karas. „Mimo jiné mají protizánětlivé a protikrevnicové účinky. Naopak chemické látky mohou dásně dráždit,“ podotýká Karas.

VÝROBU ZALOŽIL LÉKÁRNÍK SVATEK

Letos slaví tradiční podnik 120 let existence. Výrobu rozjel už v roce 1897 lékárník Vladimír Svatek. Umístění na pražském Smíchově nebylo náhodné. Jako přísadu do léčivých vín kupoval slad hned v sousedním pivovaru. Produkce sladových vín pokračovala za první republiky i za socialismu, kdy do nabídky přibyl roztok na dásně a vznikla tradiční receptura bylin zahrnující řepík, heřmánek, šalvěj či nátržník. Recept je dodnes základem všech produktů. V roce 2003 koupili výrobu podnikatelé Pavel Zavadil a Petr Koníř. Do sortimentu postupně přidali koupelové směsi pro lázně, ústní vody, a hlavně bylinné zubní pasty, které dnes firmu táhnou. Do svých přípravků podnik

nakupuje například levanduli z Francie a Chorvatska, některé speciální příměsi jsou až z Amazonie.

V ŠUPLÍKU ČEKÁ „FAKNÉ“ PRO TEENAGERY

Podnikatelé ale experimentovali i s výrobky, které na trhu moc neuspěly. Jde třeba

o pleťovou čistící pěnu s kuriózním a lehce neslušným názvem „Fakné“. Ta je určena teenagerům, kteří mají problémy s akné. Měl je upoutat už název, protože je hříčkou na anglické slůvko, které mladá generace používá velmi často. Výrobek se ale nechytil a receptura byla diskrétně odložena do šuplíku na neurčito. „Moc se neujaly ani jednorázové pěnové směsi do koupele. Dnešní lidé se většinou spíš sprchují, na koupel ve vaně nebývá čas. Zatím tedy dodáváme hlavně velká balení koupelových směsí, která od nás kupují lázně,“ upřesňuje Zavadil.

Oslovili jsme spotřebitelské organizace, aby zubní pasty na trhu porovnali. Možná bychom se divili, jaké složení některé z nich mají.

SLOVO HERBAL NEMUSÍ ZNAMENAT BYLINKY

Za obrázek kytičky a označení „bylinné“ se dnes schovává kdejaký výrobek, upozorňuje podnikatel.

Uvítal by testy, které by porovnali skutečný obsah bylinek ve výrobcích na trhu. Mnoho zubních past na trhu, které dnes na obalu avizují bylinky, jsou ve skutečnosti produkty se silicemi chemicky barvené na bílo, v nichž mnoho

ho přírodních přísad není. „Oslovili jsme organizace, které dělají spotřebitelské testy výrobků, aby zubní pasty na trhu porovnali. Možná bychom se divili, jaké složení některé pasty mají. Bohužel zatím takový test stále nikdo neudělal,“ říká Zavadil. Herbadent využívá starou recepturu kombinující sedm bylinek. Zubní pasty chemicky nebarví, takže mají hnědou barvu. Někteří lidé se jimi proto dokonce – bezdůvodně – bojí čistit zuby, aby si je neztmavili.

Výroba z bylinek si podle Pavla Zavadila žádá hodně času a nelze dělat nějaká nárazová navýšení výroby. Tři až čtyři týdny trvá macerace

BYLINKY PRO DÁSŇE. Herbadent prodá ročně 100 tisíc balení bylinkové zubní pasty.

ALCHYMIE. Extrakty z bylinek musejí zrát minimálně tři měsíce, říká spoluzakladatel Herbadentu Pavel Zavadil.

bylin. Další tři týdny jejich stabilizace. Pak je extrakt stáčen do bání, kde dozrává fotosyntézou. Celý proces tak zabere nejméně tři měsíce. Čím déle bylinky zrají, tím je extrakt obvykle lepší. „Dva roky musíme udržovat kvůli předpisům protivzorok. Po skončení té lhůty jsou tak krásně uzrálé, že se zaměstnanci vždycky hádají, kdo si je potom smí vzít domů,“ směje se podnikatel.

Tahle trpělivá a pozvolná výroba má své kouzlo. „Někdy přijdu do podniku a jsem nervózní, když je ticho a stroje nejdou. Pak si uvědomím, že práce neustále pokračuje – 24 hodin denně. Bylinky přece tiše a pomalu zrají,“ dodává Zavadil s tím, že v tom vidí jistou symboliku i pro firmu jako takovou.

Herbadent v číslech

- Začátek výroby: **1897**
- Počet zaměstnanců: **20**
- Obrat v roce 2016: **38 milionů korun**

Pramen Herbadent

Dvoustranu připravil

Tomáš Stingl

Rusko očekává konec recese

Rusko kromě ropy sází na oživení spotřeby domácností. Ještě v lednu si větší na Rusů myslela, že jejich země míří vstříc ekonomické krizi.

Jan Stuchlík

Po dvou letech recese by ruská ekonomika měla letos výrazně ožít. Vláda očekává, že hrubý domácí produkt poroste meziročně o dvě procenta. Moskva je v předpovědi optimističtější než Mezinárodní měnový fond, který věští růst 1,1 procenta, i než Světová banka, která od Ruska očekává růst 1,5 procenta. Ministr pro

hospodářský rozvoj Maxim Oreškin na ekonomickém fóru v Soči vysvětlil, že vládní optimismus plyne z vyšších cen ropy, které se pohybují nad padesáti dolary za barel. „Už v roce 2016 se růst koncentroval do určitých odvětví, třeba zemědělství. Letos by se měl projevit i ve spotřebitelském sektoru,“ prohlásil. Oficiální ekonomický výhled vláda zveřejnil v dubnu.

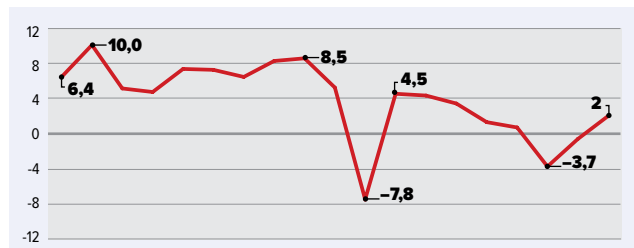
Ruskou ekonomiku by letos měl posílit dvouprocentní růst reálných mezd, odhadují analytici. Pomůže to zkrácení inflace na zhruba čtyři procenta. Rusové tak budou mít větší důvod otevřít peněženky a konečně začít utrácet. Jenže průzkumy spotřebitelské důvěry zatím těmto vizím nenahrávají. Lednové šetření

institutu Levada Center ukázalo, že 78 procent Rusů věří, že se jejich země řítí do ekonomické krize. Loni v září bylo stejného mínění 74 procent lidí. „Hlavní důvod je, že až do ledna vytrvale klesaly reálné příjmy, zejména penze a sociální dávky,“ tvrdí Vladimír Osakovskij, hlavní ekonom pro Rusko v Bank of America. Nicméně i on odhaduje, že v roce 2017 by příjmy měly začít růst. Důchodci si už letos polepšili díky navýšení průměrného důchodu a jednorázovému lednovému příspěvku.

Analytici tvrdí, že kromě oživení spotřebitelských nákupů nakopnou ekonomiku také vyšší investice firem, které by měly meziročně vzrůst o 2,2 procenta. Pomůže také zlevnění úvěrů, které by měla zařadit centrální banka mírným snížením úrokových sazeb.

Rusko se do recese propadlo v roce 2015. Jeho HDP kleslo o 3,7 procenta jednak kvůli pádu cen ropy, jednak kvůli mezinárodním sankcím. Loni se výkon hospodářství snížil o 0,2 procenta. Už na podzim slušný růst vykázala nejen těžba surovin, ale také průmyslová výroba.

Roční míra růstu ruské ekonomiky (v procentech)

*predikce ruského ministerstva

Pramen Světová banka

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 28. 2. 2017

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	19,570
Čína	1	3,713
Dánsko	1	3,635
EMU	1	27,020
Chorvatsko	1	3,633
Japonsko	100	22,739
Kanada	1	19,323
Maďarsko	100	8,766
Norsko	1	3,046
Polsko	1	6,260
Rusko	100	43,749
Švédsko	1	2,824
Švýcarsko	1	25,377
Turecko	1	7,039
USA	1	25,497
Velká Británie	1	31,676

Akcie na pražské burze

28. 2. 2017

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	72,00	0,56 %
ČEZ	450,50	-0,55 %
Erste Bank	746,00	-0,73 %
Fortuna	99,00	-2,94 %
Kofola	400,00	0,76 %
KB	917,10	-0,92 %
Moneta	85,30	-0,87 %
O2 CR	273,00	0,00 %
Pegas	835,00	0,07 %
Philip Mor. ČR	13 299,00	-0,03 %
TMR	685,00	0,00 %
Unipetrol	212,00	0,71 %
VIG	608,40	0,71 %
Celkový objem (v tisících korun)	1 051 660	

SOUKROMÁ VÝPRAVA K MĚSÍCI

Foto: profimedia.cz

UŽ PŘÍŠTÍ ROK vypraví soukromá americká společnost SpaceX let k Měsíci, do jehož blízkosti dopraví dva lidi, kteří si cestu objednali. Potvrdil to šéf firmy Elon Musk. Podrobnosti o svých klientech či ceně za let nezmínil. Půjde o první výpravu do těchto míst od doby, co americká vesmírná agentura NASA ukončila mise modulů Apollo před zhruba půlstoletím.

Krátce

Pegas Nonwovens investuje v JAR dvě miliardy

Výrobce netkaných textilií Pegas Nonwovens postaví nový závod v Jihoafrické republice. Investuje do něj miliardu jihoafrických randů (zhruba dvě miliardy korun) a zaměstná několik set lidí. Informoval o tom server Euro.cz. Podle něj jde o jednu z největších investic do zpracovatelského průmyslu v JAR za pět let.

TMR vzrostly výnosy i zisk

Slovenská společnost Tatry mountain resorts zvýšila ve svém uplynulém finančním roce zisk před zdaněním, úroky a odpisy o 2,9 procenta na 25,1 milionu eur. Výnosy TMR vzrostly od listopadu roku 2015 do konce loňského října meziročně o 14,5 procenta na 81,2 milionu eur. Zima 2015/16 podle firmy nepřinesla příznivé mrazivé teploty umožňující zasněžování již na začátku sezony.

MOL se vrátil k zisku

Maďarská ropná a plynárenská společnost MOL loni hospodařila s čistým ziskem 263,5 miliardy forintů (přes 23 miliard korun) po ztrátě 261 miliard forintů v předchozím roce. V samotném čtvrtém čtvrtletí hospodařila firma se ziskem 43,5 miliardy forintů. To představuje výrazné zlepšení oproti ztrátě 435,3 miliardy forintů o rok dříve.

Soud nezrušil cla na solární panely z Číny

Tribunál Soudního dvora Evropské unie včera zamítl žádost o zrušení antidumpingových cel, která EU před více než třemi lety zavedla na dovoz čínských solárních panelů. O zrušení cel soud původně požádala skupina 26 firem. Evropská komise od zavedení cel v roce 2013 zmínila svůj postoj a začátkem tohoto měsíce navrhla jejich postupné odbourávání. /čtk/

Dohoda Takaty o odškodnění platí

■ Celkem 850 milionů dolarů dostanou automobilky, kterým společnost Takata lha-la ohledně testů svých nafukovačů airbagů.

Lednová dohoda amerického ministerstva spravedlnosti a japonské společnosti Takata ohledně řešení skandálu s problémovými nafukovači airbagů platí. V noci na úterý ji schválil americký soud. Nafukovače jsou spojovány s nejméně 16 úmrtími po celém světě.

Takata v rámci dohody přiznala, že zakrývala důkazy o rizicích spojených s těmito zařízeními. Ta mohou při aktivaci airbagu vymrštit do vozu části kovu. Taka-

ta v dohodě s americkým ministerstvem spravedlnosti souhlasila, že za ukončení trestního stíhání zaplatí celkově miliardu dolarů (25,5 miliardy korun). Tato částka zahrnuje pokutu 25 milionů dolarů. Dalších 125 milionů dolarů firma vynaloží na odškodné za zranění způsobená airbagy a 850 milionů dolarů zaplatí automobilkám, které si její nafukovače airbagů koupily.

Samotná pokuta mohla dosáhnout až 1,5 miliardy dolarů. Soudce však upozornil, že takovýto postih by mohl vést k ukončení provozu firmy Takata, což by mohlo mít negativní dopad na výplatu odškodného. Takata podle ministerstva od roku 2000 předkládala automobilkám falešné zprá-

Foto: profimedia.cz

ODŠKODNÉ. Jedním z velkých odběratelů airbagů Takata byla i automobilka Honda.

vy, aby je k nákupu nafukovačů přiměla. Na prodeji nafukovačů prý vydělala více než miliardu dolarů. /čtk/

Z parketu

Roman Sedmera

Měnový manipulátor?

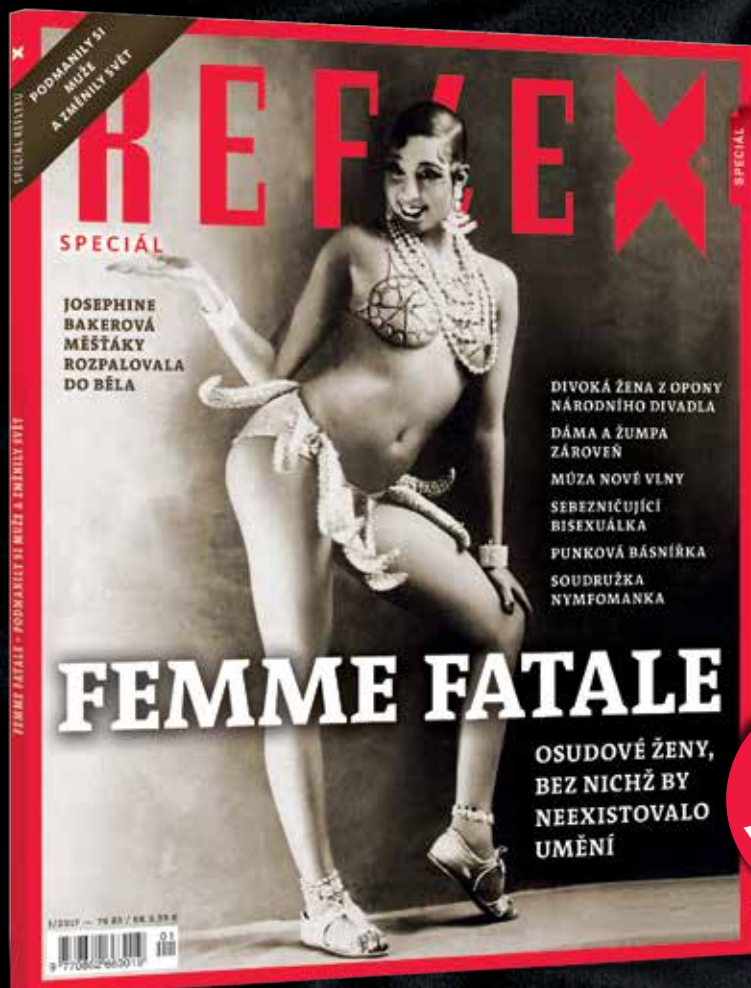
Donald Trump se ve své předvolební kampani několikrát zavázal, že jen co nastoupí do prezidentského úřadu, tak označí Čínu za měnového manipulátora. Doposud se tak nestalo. Je to tím, že i prezident musí občas postupovat dle zákona. V otázce měnových manipulací je totiž odkázán na ministerstvo financí, které pravidelně monitoruje obchodní ukazatele mezi USA a jejich partnery.

V poslední, říjnové zprávě přitom žádná ze sledovaných zemí nespĺňovala kritéria k získání oné nálepky. Viník by totiž musel mít s USA obchodní přebytek větší než 20 miliard dolarů, přebytek běžného účtu

platební bilance přesahující tři procenta HDP a musel by dlouhodobě a jednostranně intervenovat na měnových trzích.

Čína přitom splňuje pouze první kritérium. A i kdyby toto označení někdy získala, tak by počáteční dopady byly jen symbolické. Amerika totiž musí první zahájit vyjednávání, a pokud do jednoho roku nedojde k nápravě, tak až posléze může přistoupit k represivním opatřením. Ve prospěch Číny hovoří i fakt, že v boji proti oslabování jüanu rozpustila v posledních dvou a půl letech rezervy v hodnotě více než jeden bilion amerických dolarů. Nabízí se otázka, do jaké míry bylo téma měnových manipulací předvolební rétorikou. Kdyby Donald Trump opravdu chtěl, mohl by upřít pozornost třeba na Jižní Koreu, Tchaj-wan či Singapur, které realizují svoji obchodní politiku skutečně na ostří nože.

Autor je analytikem České spořitelny

NOVÝ SPECIÁL REFLEXU

Podmanily si muže a změnilý svět

Kdo byl s nimi, většinou jen slzel, kdo je neměl, ten po nich toužil

Jejich život a dílo přiváděly maloměšťáky k šílenství

Ester Krumbachová, Alma Mahlerová, Jane Birkinová, Nico, Gertrude Steinová, Frida Kahlo, Toyen, Isadora Duncanová, Věra Chytilová, Ingrid Bergmannová, Courtney Love, Marie Majerová, Patti Smith a další.

PRÁVĚ
V PRODEJI!

WWW.REFLEX.CZ

Čína bude dotovat druhé dítě v rodině

■ Politika jednoho dítěte způsobila rychlé stárnutí čínské populace. Do roku 2030 budou důchodci podle odhadů demografů tvořit až čtvrtinu obyvatel Číny.

Jiří Liebreich

Ten obrat je do očí bijící. Ještě před několika lety Čína kontrolovala porodnost v zemi politikou jednoho dítěte a dnes zvažuje zavedení finančních pobídek pro rodiče, kteří na svět přivedou druhého potomka. Návrh na toto opatření vznikl ve Státním výboru pro zdraví a plánované rodičovství poté, co jeho experti vyhodnotili své průzkumy. Ty ukázaly, že rodiny od snahy dále se rozšiřovat odrazovala ekonomická omezení, napsal státní deník China Daily. Plných šedesát procent sledovaných rodin se zdráhalo mít druhé dítě

a nejčastěji to bylo kvůli vysokým finančním nákladům. „Mít druhé dítě je dnes právem každé rodiny v Číně. S tím spojená finanční náročnost se ale stala vážnou překážkou, která rodiče od takového rozhodnutí odrazovala,“ potvrdil Wang Peian ze Státního výboru pro zdraví a plánované rodičovství.

Když Čína v roce 1979 začala uplatňovat politiku jednoho dítěte, věřilo její vedení, že tím odvrátí hrozbu přelidnění spojeného s chudobou. Před jejím

Foto profimedia.cz

IDEÁL. Současný ideál čínské rodiny vidí ústřední výbor komunistické strany ve čtyřčlenné, genderově vyvážené sestavě na skútru.

zavedením měla průměrná čínská rodina čtyři děti. V praxi nová norma znamenala, že manželské páry žijící ve městech měly povoleno mít pouze jedno dítě, etnické menšiny a rodiče, kteří oba neměli žádné sourozence,

mohli mít dvě děti a dvě děti mohlo mít také venkovské obyvatelstvo, pokud první dítě bylo dívka. Podle odhadů se tak zabránilo narození až čtyř set milionů dětí, důsledkem bylo mnoho nucených potratů, a dokonce vražd novorozenat.

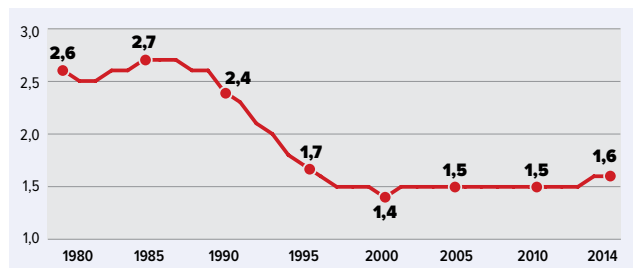
Na konci roku 2013 byla politika jednoho dítěte uvolněna a dvě děti si mohli pořídit také páry, kde je alespoň jeden rodič jedinákem. Zejména kvůli obavám z toho, že ubývající pracovní síla nebude schopna financovat stále početnější stárnoucí populaci, vydal v roce 2015 Ústřední výbor Komunistické strany Číny rozhodnutí, které definitivně všem povoluje mít v rodinách děti dvě. Už v roce

2016 narostla porodnost na téměř osmnáct milionů. Šlo o nejvyšší hodnotu od roku 2000. Přesto však je míra čínské porodnosti jedna z nejnižších na světě, informoval The Guardian. Podle demografů není rozhodně dost vysoká na to, aby zastavila rychlé stárnutí čínské populace.

Podle Jang Wen-čuangy z výboru pro zdraví a plánované rodičovství Čína každoročně očekává sedmáct až dvacet milionů nových narozených dětí. Dnes žije v Číně 1,37 miliardy obyvatel, lidé starší šedesáti let tvoří patnáctiprocentní skupinu. Podle odhadů budou do roku 2030 důchodci tvořit až čtvrtinu čínské populace.

Vice E15.cz

Průměrný počet narozených dětí na jednu ženu v Číně (v období let 1980 až 2014)

Pramen: Webová stránka The World Bank

Turci soudí 330 pučistů

■ Nejčastější žalobou jsou vražda, pokus o svržení ústavního řádu a členství v teroristické organizaci.

Poblíž Ankaru za přísných bezpečnostních opatření začal dosud největší proces s osobami podezřelými z podílu na nezdařeném pokusu

o státní převrat v Turecku z loňského července. Ve speciálně vybudovaném obřím sále ve věznici Sincan stálo 330 obviněných, většinou členů vojenské důstojnické školy. Každému z nich hrozí několikanásobný doživotní trest. Soud je naplánován na celý březen.

Turecká policie nasadila před budovu vězení pře-

ventivně vodní dělo a nad shromážděnými příbuznými létal bezpilotní stroj. Soudní sál o 12 500 metrech čtverečních pro asi 1600 lidí byl plný členů bezpečnostních složek, kteří obklopili obviněné.

Body obžaloby se týkají především vraždy, pokusu o svržení ústavního pořádku a členství v teroristické organizaci. /čtk/

Foto profimedia.cz

S ESKORTOU. Turečtí vojáci (už v civilu) obvinění z pokusu o atentát na prezidenta jsou v doprovodu četníků eskortováni k soudu.

Izrael začíná bourat nelegální domy osadníků

Nový zákon umožňuje vyvlastnit soukromou palestinskou půdu pod čtyřmi tisíci stavbami v izraelských osadách na Západním břehu. Devět domů z Ofry mezi ně nepatří.

Izraelská policie včera evakuovala devět domů postavených bez povolení pro židovské osadníky na palestinském Západním břehu Jordánu. K budovám přišlo proti vyklízení protestovat několik set příznivců osad. Demonstranti domy obsadili a vylezli i na střechy. O evakuaci a demolici rozhodl soud.

Dnes má podle izraelských sdělovacích prostředků začít demolice staveb. Domy byly postaveny v židovské osadě Ofra, ale bez povolení, takže byly nelegální i z hlediska izraelského práva. Majitelé chtěli, aby byly domy jen zapečetěny, protože doufali, že budou moci uplatnit nový zákon, který povoluje některé osady postavené na soukromých palestinských pozemcích legalizovat. Parlament jej přijal v únoru, avšak soudy tvrdí, že tato norma nebude moci být uplatněna retroaktivně.

Podobný případ zažil Izrael na začátku února při evakuaci osady Amona.

ODPOR. Mezi obránci devíti staveb byli hlavně mladí Izraelci, kteří se snažili policistům klást odpor, co jim síly stačily.

Při potyčkách s policií bylo zraněno přes 50 lidí, většinou policistů. V osadě žily tři stovky lidí a ani na ni se nedá retroaktivně uplatnit nový zákon.

Osadníci a jejich političtí spojenci doufají, že nová americká administrativa bude vstřícnější k otázce osad než ty minulé. Premiér Benjamin Netanjahu v pondělí ale upozornil poslance ze své strany Likud, že se

s novou administrativou pro Izrael otvírají nové možnosti, avšak mají své limity. Přiznal, že v otázce osad nepadne shoda ani s vládou prezidenta Donalda Trumpa. „Není to tak snadné, jak si myslíte. O výstavbě v osadách nepadne shoda. Pokusíme se najít porozumění v této věci, ale zatím se neshodujeme,“ přiznal Netanjahu, který s Trumpem jednal 15. února. /čtk/

Krátce

Západní Mosul opouštějí civilisté po stovkách

Ze západního Mosulu včera před boji uprchly tři stovky civilistů. O západ města se bojuje od 19. února, východ irácká armáda osvobodila v lednu. Od té doby ze západních čtvrtí prchlo na 16 tisíc lidí.

Němci prověřují činnost moabitské mešity v Berlíně

Německá policie včera zasahovala v Berlíně proti radikálním islamistům v místech spojených s činností mešity ve čtvrti Moabit, již navštěvoval i Tunisian Anis Amri, pachatel útoku na berlínský vánoční trh z loňského prosince.

Ruské ministerstvo myslí na české legionáře

Kvůli liknavému přístupu ruských úřadů k vybudování pomníku československým legionářům v Samaře může Česko přistoupit k „ostré odvetě“, jež může zasáhnout ruské vojenské památníky v Česku. Prohlásil to v dolní komoře ruského parlamentu představitel ministerstva obrany Vladimir Popov. /čtk/

Polsko odmítá znovu podpořit Tuska

Bývalý polský premiér Donald Tusk nemůže v žádném případě počítat s tím, že Polsko podpoří jeho setrvání ve funkci předsedy Evropské rady. Uvedl to předseda polské vládní strany Právo a spravedlnost (PiS) Jarosław Kaczyński. Podle The Financial Times usiluje polský kabinet o to, aby Tusk v čele Evropské rady nahradil europoslanec Jacek Saryusz-Wolski. Úřad vlády to označil za spekulace.

Mandát předsedy Evropské rady vyprší Tuskovi v květnu. Zda zůstane šéfem unijních summitů i v druhém funkčním období, nebo jej nahradí někdo jiný, by

mělo být jasné už příští týden, kdy se představitelé osmadvaceti členských zemí EU sejdou na vrcholné schůzce v Bruselu.

„Donald Tusk je politikem, který porušuje základní pravidla Evropské unie,“ řekl Kaczyński, který je dlouholetým politickým rivalem Tuska, někdejšího předsedy nyní opoziční Občanské platformy (PO). „Ten, kdo porušuje taková pravidla, nemůže být předsedou Evropské rady a nemůže v žádném případě počítat s tím, že bychom ho podpořili nebo neměli námitky,“ dodal konzervativní politik. /čtk/

Orbán: Maďaři musí zůstat etnicky homogenní

Maďarský premiér skrytě pohrozil Velké Británii a Rakousku.

Maďarsko si musí zachovat svou etnickou homogenitu, přílišné mísení národností totiž přináší jen problémy. V projevu na akci Maďarské komory průmyslu a obchodu to uvedl premiér Viktor Or-

bán, který dlouhodobě brojí proti imigraci do své země.

Maďarské hospodářství je třeba ochránit před riziky, která v oblasti vytváření pracovních míst a daní představuje EU, uvedl také premiér. Zároveň se vyslovil proti snaze bojovat s nedostatkem sil na maďarském pracovním trhu povoláním tzv. gasterbeiterů,

tedy zahraničních pracovníků. Orbán zdůraznil, že by nechtěl zemi dostat do situace, kdy méně kvalifikované profese vykonávají pouze cizinci. V maďarském hotelu by měla uklízet maďarská uklízečka, uvedl.

Jestliže některá země zavede diskriminační opatření vůči Maďarům, odpoví Budapešť stejně, slíbil

Foto: Reuters

rovněž předseda vlády. Podle serveru hvg.hu měl zřejmě na mysli případná omezení spojená s odchodem Británie z EU nebo v Rakousku chystané snížení přídávky na děti vyplácených cizincům, jejichž potomci žijí v původní vlasti. Podle APA by se takové opatření dotklo především pracovníků z Maďarska, Polska a Slovenska. /čtk/

Prázdné bankomaty i bezcenné biliony

■ Někde je potřeba na **bankovky pytel**, jinde jich začíná být **akutní nedostatek**. V zemích, kam jezdí stále častěji **čeští byznysmeni a turisté**, přibývá problémů s penězi. A to doslova – potíže jsou s fyzickými bankovkami. V Indii panuje chaos po zrušení **tisícových rupií**. V Anglii je problém zaplatit **škotskou librou**. Vietnamské peníze se pletou, protože je **na všech obrázků Ho Či Mina**. Placení ve velkých zemích pak komplikují také **padělky**.

Indie

Rupie nejsou ani v bankomatech

Hitparádu problémových měn momentálně jednoznačně vede indická rupie. Premiér Módí v listopadu překvapil svůj národ i investory, když ve spolupráci s centrální bankou z minuty na minutu zneplatnil bankovky v hodnotě 500 a tisíc rupií. Kontroverzní opatření, které mělo zakročit proti korupci, uvrhlo zemi do chaosu. Indie vyřadila během okamžiku 86 procent veškeré své měny. Státní tiskárna teď nestačí chrlit nové drobnější bankovky, takže miliony Indů zůstávají bez hotovosti. Ve městech stojí před bankomaty fronty a venkov se vrátil k barterovému obchodování. „Bankovek pořád dost není, bankomaty jsou většinou prázdné, ale včera jsem měl štěstí. Dovezli,“ uvedl minulý týden na svém facebookovém profilu písničkář Jaroslav Hutka, toho času na cestě v Indii. Připojil ironickou poznámku stran vozu, který peníze přivezl. „Hlavní trezor je zabezpečen železným šoupátkem a zámekem, i když to vypadá, že ho koupili cestou v nějakém potulném železárství. Myslím, že jsem právě vyfotil sen českých lupičů.“

Situaci má zachránit nová dvoutisícová bankovka. Ta ale

přinesla další problémy. Obchodníci nemají na její rozměnění, takže situaci zneužívají k „zaokrouhlení cen“. Při použití bankovek může cizince navíc zmást, že na všech – včetně té nové – je vždy vyobrazen stejný člověk, otec moderní Indie Mahátma Gándhí.

Vzhledem k nedostatku hotovosti je jen logické, že se do oběhu okamžitě dostaly také padělky

údajně nenapodobitelné nové dvoutisícovky. „Ze studie vyšetřovatelů vyplývá, že nejméně 11 ze 17 ochranných prvků nové bankovky bylo okopírováno,“ uvedl magazín Forbes. V Indii nyní podle magazínu koluje pověst, že falešné dvoutisícovky podstrčil do oběhu regionální rival – Pákistán. Co zbývá doporučit Čechům směřujícím do Indie, když

i s využitím platebních karet je v mnoha místech problém? Vzít si s sebou raději dostatečnou hotovost v dolarech, eurech nebo líbrách.

Dvoustranu připravil

Tomáš Stingl

Nigérie

Pětina bankovek jsou padělky, tvrdí bankéř

Mezinárodní poprask vyvolala minulý měsíc zpráva, že v Nigérii je pětina všech bankovek falešná. Do nejlidnatější africké země se tlačí světoví investoři kvůli ziskům z ropného průmyslu a Česko tam ročně vyveze zboží skoro za dvě miliardy korun. Na počátku letošního roku otevřela i proexportní agentura CzechTrade svou pobočku v nejlidnatějším městě Lagosu. Obchodníci znepokojila zpráva o 20 procentech falešných bankovek nigerijské měny nairy o to víc, že ji vypustila těžká váha – bývalý náměstek guvernéra centrální banky Obadiah Mailafia. Současné vedení banky se ostře ohradilo s tím, že jde o pokus sabotovat nigerijský finanční systém. Vyzvalo exnáměstka, aby předložil pro své tvrzení důkazy. „Naše záznamy jasně indikují, že výskyt falešných bankovek v Nigérii byl během posledního roku méně než jedno procento,“ tvrdí centrální banka ve svém prohlášení. Kdo se nechce nechat napálit, může se zejména v přístavu Lagos jakožto centru byznysu pro celý region relativně dobře spolehnout na dolary nebo britské libry. Lepší hotely i obchody je přijímají stejně jako platební karty.

Barma

Na kyaty je potřeba pytel

Další asijskou zemí s extrémně slabou měnou je vycházející hvězda turismu a investic Barma neboli Myanmar. Jedna koruna odpovídá zhruba 50 tamějším kyatům. V zemi je navíc relativně vysoká inflace – v posledních letech kolem devíti procent ročně – takže je měna neustále dál znehodnocována. Problém je v tom, že v oběhu jsou jen bankovky s velmi nízkou nominální hodnotou. Dříve byla nejvyšší jen tisícovka, v přepočtu tedy pouze ekvivalent dvaceti korun. Od roku 2009 začala země tisknout alespoň pětitisícovky a v roce 2012 desetitisícovky, s nimiž se ale běžně návštěvník příliš nesetká. Mimo tři velká města Rangún, Mandalaj a Neipyitjo přitom není možné spolehnout se na platební kartu nebo zahraniční měny, takže je nutné mít dostatečnou zásobu místních kyatů. V praxi to znamená, že návštěvník ve směnárně dostane vysloveně balíky kyatů, které s sebou potom nosí. Do praxe se tu promítá rčení narkobaronů, že bohatý je ten, kdo přestane své peníze počítat a začne je vážit.

Vietnam

Plete se půlmilionová bankovka

Vietnamský dong patří k měnám s nejmenší hodnotou na světě. Jediná koruna odpovídá v současnosti asi 900 dongům. Z toho plyne velký počet nul na vietnamských bankovkách. Ta největší je půlmilionová. Ve Vietnamu tudíž každý návštěvník na chvíli zažije, jaké je to být milionářem. Výdaje na týdenní obchodní pobyt v Hanoji jsou běžně kolem 20 milionů dongů.

Stejně jako Indové vyobrazili na všech svých bankovkách Gándhiho, Vietnamci mají na všech pro změnu svého otce zakladatele Ho Či Mina, který je ve východoasijské zemi nezpochybnitelnou ikonou číslo jedna. A protože se opakují i odstíny bankovek, je potřeba si vždy při placení pečlivě zkontrolovat, jakou nominální hodnotu člověk vytahuje z peněženky. Například světlemodrý Ho Či Min na dvacetitisícovce se může při troše nepozornosti splést se zelenomodrým na půlmilionové bankovce. Taková nepozornost znamená v přepočtu okamžitou ztrátu nějakých 530 korun.

Velká Británie

Skotská libra mate Londýňany

Ve Velké Británii tisknou vedle centrální banky v Anglii své vlastní libry také Skotsko, Severní Irsko a malé přilehlé ostrovy. Přestože skotskou a severoirskou libru by měly přijímat v celém království, v praxi může obchodník v Londýně bankovka s jiným vzhledem zaskočit a někdy ji odmítnou přijmout. „V 90 procentech případů obchodník nejdřív chvíli zmateně zírá, pak se zeptá šéfa, ale nakonec ji přijme,“ píše jeden z uživatelů portálu Tripadvisor. Českým obchodníkům je každopádně doporučeno utratit skotské nebo severoirské libry ještě na britském území. Po návratu do Česka je problém vůbec je směniti zpátky na koruny nebo na ně dávají směnárny nevýhodný kurz.

Pozor je třeba si dát i na jednolibrovou minci. Ta současná kulatá bude 28. března nahrazena novou, která bude mít 12 hran. „Pětačtyřicet milionů původních mincí jsou padělky, tedy každá třicátá v oběhu,“ uvádí britský deník Mirror. Právě padělatelům má nová libra zkomplikovat řemeslo. „Bude to nejbezpečnější mince na světě,“ tvrdí britská národní mincovna. Staré mince bude možné používat jen do 15. října.

Venezuela

Hyperinflace ničí bolívary

Během uplynulého roku naprosto zruinovala měnu jihoamerické Venezuely hyperinflace. Potenciálně bohatá komoditní země se kvůli zlevnění ropy a katastrofální socialistické politice prezidentů Cháveze a Madura dostala na dno. Minulý týden měli lidé poslední termín pro odevzdání kdysi nejvyšší bankovky v hodnotě 100 bolívarů, která je v současnosti naprosto bezcenná. Vláda ji ruší a zavádí naopak nové bankovky v hodnotě od 500 do 20 tisíc bolívarů. Problém ale graduje. Distribuce bankovek mezi lidé se zpožďuje, což je fatální pro víc než třetinu obyvatel, kteří zatím nemají bankovní účet a jsou odkázáni jen na hotovost. Trpkou útechem jim může být, že Venezuela v současnosti trpí nedostatkem jídla i dalšího základního spotřebního zboží, takže za peníze stejně není co koupit. Také není jasné, jak dlouho nové peníze vydrží. Odhad inflace pro letošek zní až 1600 procent, takže i nová dvacetitisícová bankovka může být relativně brzy znovu bezcenná.

Zimbabwe

Lidé platí osmi měnami

Jihoafrické Zimbabwe v současnosti nepatří k častým cílům obchodníků, do výčtu zemí s problematickými platidly ale patří jako odstrašující příklad, kam až může krize měny dojít. Kdysi výstavní zemědělský producent se propadl za vlády prezidenta Roberta Mugabeho do astronomické inflace. V roce 2008 dokonce začala být tištěna kuriózní bankovka s hodnotou 100 bilionů zimbabwských dolarů. I ta ale skončila jako bezcenný cár papíru. Domácí měna byla nakonec zcela stažena. Loni se jí sice centrální banka pokusila vrátit na scénu v podobě jakýchsi platících bondů, v realu se ale v Zimbabwe platí osmi zahraničními měnami. Nejčastěji americkým dolarem a jihoafrickým randem, mezi další platidla spadá euro, japonský jen nebo botswanská pula. Zajímavým dokladem rostoucího vlivu Číny v Africe je, že Zimbabwe vážně zvažovalo přijetí čínského juanu za svou národní měnu. Nápad zatím neprošel. Zimbabwe zůstává nejchaotičtějším trhem s osmi souběžnými měnami.

Tvář dne

„Ten, kdo porušuje pravidla EU, nemůže být zkrátka předsedou Evropské rady. A nemůže v žádném případě počítat s tím, že bychom ho podpořili,

řekl o Donaldu Tuskovi předseda polské strany Právo a spravedlnost Jarosław Kaczyński

str. 15

Foto: profimedia.cz

Komentář

Jana Havligerová

Andrej Babiš si brousí zuby na ústavu

České ústavě bude napřesrok pětadvacet let. S blížícím se výročím evidentně roste apetit politiků opravít zákon, který potvrzuje vznik a trvání státu. Jako by stáří ústavy samo o sobě bylo důvodem k inovacím. Jedni ji chtějí měnit salámovou metodou, Andrej Babiš by ji rád rovnou od základu přepsal. Tak si to řekněme rovnou. Ústava by se neměla měnit podle momentálních nálad – ani veřejnosti, ani politiků. A už vůbec ne podle přání jakéhokoli vítěze voleb tak, aby mohl celý ústavní systém přešít sobě na míru. Stačí se podívat na Maďarsko či Polsko, abychom viděli, k čemu taková možnost vede. Ústavu a Listinu základních práv a svobod máme právě proto, aby politici-zákonodárci neměli absolutní volnost.

Dosud platilo, a shodovali se na tom experti na ústavní právo s většinou partají zastoupených v obou komorách parlamentu, že

česká ústava zásadní revizi nepotřebuje. Tedy že není potřeba měnit principy, na nichž stojí, maximálně by stálo za to vyplnit některé mezery. Viz třeba zákon o referendu. Ani drobnější zásahy by přitom neměly být hurá akcemi, ale měly by následovat po hlubší diskuzi. Nynější opatrnost by ovšem v příštím volebním období mohla vzít rychle zsvě. Atak, který podnikl na ústavu na víkendovém sněmu hnutí ANO Andrej Babiš, je varující. Zvláště čitelný je

Ústava by se neměla měnit podle vítěze voleb tak, aby si mohl ústavní systém přešít na míru.

jeho frontální útok na horní komoru parlamentu. Nejvyšší anoista už dlouho říká, že „z hlediska legislativního procesu by to bez Senátu šlo určitě rychleji“. Určitě. Především by nejspíš šel rychle změnit volební systém. Na změnu ústavního systému cílí i další jeho záměry, například redukce počtu poslanců na 101.

Vzpomeňme na rok 2000, kdy strany opoziční smlouvy disponovaly v Poslanecké sněmovně ústavní větši-

nou a chtěly měnit volební zákon. V Senátu potřebné hlasy neměly. A to dalo šanci Ústavnímu soudu, aby zamýšlenou reformu zrušil. Obdobná situace by se mohla opakovat po letošních volbách. Babiš chce vládnout ve většinovém systému a může se stát, že spolu s některým z budoucích koaličních spojenců na ústavní většinu v dolní komoře parlamentu dosáhne. V Senátu jí ale disponovat nebude, takže ten opět může zafungovat jako pojistka.

Pro většinu voličů je ústava abstraktní věc a bez urážky – myslí si, že by se bez ní klidně obešli. Někteří z těch informovanějších jsou zase přesvědčeni, že na novou ústavu by měla mít nárok každá nová generace. Ústava je ale kotvou principů a hodnot. A pojmovým znakem principů a hodnot zase je, že jsou prověřeny časem.

Ústava definuje pravidla a vymezuje prostor, na kterém je možné se pohybovat. Představuje také ochranu před extremistickými a populistickými návrhy, které by ohrožovaly český demokratický systém. Zaručuje, že jsme svobodná země, a tím se lišíme od zemí, ze kterých je nutné před nesvobodou utéct. Pokud by se ústava měla měnit podle momentálních politických nálad, přesně tohle všechno lehce ztratíme.

Glosa

Nový šerif na ministerstvu

Dejme tomu, že mobilní operátoři podlehnou politickému tlaku a během nějakých pár týdnů přijdou s nabídkami většího objemu dat než dosud za stejnou cenu jako dosud. Ano, byla by to hezká karta do předvolební kampaně. Otázka zní, jak silná. Pro premiéra Sobotku je odpověď jasná. Zjevně se rozhodl, že mobily českých zákazníků přetékající všemi těmi internety jsou trumfem nad jině. V cestě za ním chladnokrevně od boku odstřelil Jana Mládku. A šerifskou hvězdu vlády nad ministerstvem průmyslu připjal na svou hrud, byť se dušuje, že dočasně.

Nutno uznat, že nový šerif neotálí. Mládkova politická mrtvola ještě ani nevychladla a Sobotka už sezval šéfy parlamentních stran, aby s nimi domluvil rychlé projednání novely zákona, která má i méně chápavým operátorům naznačit, co se od nich čeká. Jestli uspěje, se uvidí v pátek; legislativní termíny jsou touto dobou šibeniční. A pak bude ještě zajímavé zjistit, jestli to všechno, rozruch ve straně, střet s Pražským hradem a výměna v kabinetu chvilku před volbami, jestli to stálo za to.

Martin Čaban

Je mi to líto, ale ten tvůj telefon je tak skvělý, že vedle něj vypadáš fakt nudně.

EET a české daňové gestapo

■ Generální finanční ředitelství má dojem, že každý podnikatel je zločinec.

Michal Bláha

EET je mezi státními informačními systémy výjimkou. Jako jediný od občana vyžaduje zaslání dat v reálném čase. Ostatní systémy jsou nárazové, dávkové. DPH, kontrolní hlášení či různé odvody se evidují jednou měsíčně. Daně jednou ročně. V reálném čase musíte přiznat tržby pouze v EET.

HORŠÍ ŘEŠENÍ

Již v roce 2016, před spuštěním první etapy EET, se ukázala neschopnost Generálního finančního ředitelství zvládnout takový systém. Za 180 milionů korun bez tendru se sice podařilo jej naprogramovat a spustit, ale skutečná práce GFŘ, tedy stanovení pravidel fungování, metodika a její komunikace, byla více než zoufalá.

Ještě v listopadu 2016, necelý měsíc před spuštěním EET, nebylo jasné, jaké tržby pod evidenci vlastně patří. Proslul výrok ministra Babiše týden před spuštěním ostrého provozu, že „teprve nyní zjišťuje, kolik druhů podnikání v Česku máme“.

Od listopadu 2016 nutí Finanční správa podnikatele k ponižující a zdoluhavé registraci k EET. Podnikatel musí do 28 formulářových polí vepsat 27 údajů, které úřady již znají. Tuto žádost poté úřednice poloručně zpracovávají. Neznám nikoho, kdo by přístup k EET dostal dříve než za tři dny. Návrh na automatické řešení, dopředu vygenerovaný přístup k EET pro všechny podnikatele a firmy, GFŘ odmítlo jako „horší řešení“.

Uplynuly tři měsíce ostrého provozu a GFŘ se nepoučilo. Měsíc před spuštěním EET pro e-shopy, po devíti měsících zoufalého upozorňování, pan Fojtík z GFŘ konečně pochopil, co je a jak funguje platební brána při

placení kartou. Teprve pak GFŘ přišlo s novou metodikou pro platby kartou.

Finanční ředitelství může zadržovat vratky DPH neomezeně dlouho a způsobit tím krach společnosti (stalo se víckrát). Nezapiše vás jako plátce DPH v termínu 30 dnů, jak přikazuje zákon. Klidně vám správní řízení protáhne na devět měsíců (děje se stále). Půl roku po začátku platnosti Registru smluv ředitelství přiznalo, že nedokáže zákon plnit.

ŽÁDNÉ HÁJENÍ

Pokud podnikatel poruší své povinnosti, dostane okamžitě pokutu. Pokud omylem nepřizná sedm korun v kontrolním hlášení, dostane pokutu 50 tisíc. Stalo se v lednu 2017. Pokud neodpoví finančáku do pěti dnů na otázku „Opravdu

údaje v kontrolním hlášení souhlasí?“, dostane pokutu deset až dvacet tisíc korun.

Týden před spuštěním druhé etapy EET pro e-shopy vydalo GFŘ novou metodiku pro platby dobírkou. Týden!

Tři dny před druhou etapou Babišova

náměstkyně v médiích varuje: „Tentokrát žádné období hájení nebude.“

GFŘ má dojem, že každý podnikatel je zloděj a podvodník. Pokutu 50 tisíc

za nepatrný prohřešek obhájuje jako odpovídající trest. Samo však neplní své povinnosti. GFŘ si myslí, že nemá být partnerem a službou daňovým poplatníkům, ale že je českou daňovou policií. Ve skutečnosti se chová jako české daňové gestapo.

Autor je podnikatel a investor, provozuje weby HlidacSmluv.cz a HlidacEET.cz

50 tisíc korun a považuje to za odpovídající trest.

Boj s EET je marketingový nástroj

■ Bojovat proti EET je jako lobbovat za koněspřežku v éře parních lokomotiv.

Karel Havlíček

EET se stala marketingovým nástrojem pro všechny, kteří touží po zviditelnění. Politici, jimž se blíží volby. Média, která loví témata. Předsedové jindy neviditelných podnikatelských spolků. Psychopati, kteří tvrdí, že s elektronikou si pořizujeme do firem štěnice, které zničí naše živnosti. Ti všichni zažívají chvíle slávy.

Dobrou zprávou je, že většina podnikatelů dokáže být nad věcí. A to přesto, že je řada z nich právem našťavaná, protože

musí kupovat nové přístroje. EET živnostníky nerozdělila navzdory tomu, že politici neumějí vysvětlit výhody nástroje, který dnes používají v každé gramotné zemi. Ne proto, že by chtěli šmírovat obchodníky. Ale proto, že je to jediný smysluplný nástroj pro snížení administrativy.

JEDNÍM KLIKEM

Měli bychom firmám vysvětlit, že elektronické tržby kliknutím provedeme do účetnictví, dalším rychlým úkonem spočítáme daň a jedním klikem odešleme částku přes elektronické bankovníctví. Místo toho zvěstujeme lidu, že díky EET budou nové nemocnice.

První vlna ukázala, že naši podnikatelé jsou o několik

úrovni výš než všichni politici. Na server naší asociace Eltržby.cz přišlo za měsíc skoro 50 tisíc návštěvníků. Prakticky nonstop jede naše infolinka a denně odpovídáme přes internet na více než sto dotazů. Můžeme potvrdit, že firmy se v první vlně s EET vypořádaly a katastrofické scénáře se nenaplnily. Neznamená to, že všichni souhlasí. Někdo bere EET jako součást moderního obchodu, někdo se skrípěním zubů vyměnil pokladnu. A někdo si našťavaně zvyká na nový režim.

Podobně jako jsme před 20 lety přecházeli od tužky a bloku na informační systémy, před deseti na elektronické bankovníctví, před pěti na datové schránky a nedávno na elektronická daňová přiznání, za rok budeme využívat elektronické recepty. Pak elektronické dálniční známky a během pěti let bude většina dat malých

firem v cloudech. Diskutovat o tom, že živnostník nebude během krátké doby schopen ovládat internet nebo alespoň mobilní telefon, je jako lobbovat za koněspřežku v éře parních lokomotiv.

ESTONSKO, NEBO ZIMBABWE

Do té doby ale musí vláda urychleně zavést internet do každé obce a jeho cenu limitně přiblížit nule. Stát musí začít sdílet data, aby podnikatel neposílal desetkrát totéž na všechny strany. Všem, kteří na elektronizaci přejdou, musejí úřady jasně ukázat, že tím končí fronty a kontroly. Tato vláda už se bude pouze hádat. Ale ta příští má příležitost přenést nás třeba na úroveň technologicky vybaveného Estonska. Pokud to nezvládne, skončí vláda i EET. A my se posuneme na úroveň Zimbabwe.

Autor je předsedou Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR

Polemika

Zdraví, topení a plyn

Jan Ruml

(Ad Odběratelů plynu ubývá už sedm let, E15, 24. 2., str. 5)

V médiích se objevily dvě protichůdné zprávy. Dozvídáme se, že ubylo neaktivních plynových přípojek. A současně že zájem domácností o plyn sedm let v řadě upadá. Na jedné straně 941 loni nově aktivovaných přípojek. Na druhé fakt, že za sedm let ubylo 32 tisíc odběrných míst. Chybí ale kontext. V případě mrtvých přípojek jde o to, že k poklesu jejich počtu došlo vůbec poprvé. Jde o strašně pozitivní signál. Kotlíkové dotace a nižší ceny povzbudily zájem o plyn. Necelý tisíc přípojek znamená, že do ovzduší se dostalo až o 282 tun prachu méně. To je přece důvod k zamyšlení v době smogových situací. Alespoň pro 324 tisíc domácností, které mají plynovou přípojku před domem, ale topí tuhými palivy. Naproti tomu se postaví statistika, která říká, že loni ubyly čtyři tisíce odběratelů plynu. To je ale jen o 0,1 procenta. A od roku 2009 to je pokles o 32 tisíc, tedy o 1,2 procenta z 2,6 milionu domácností odebírajících plyn. Bez komentáře. Kotlíkové dotace mají svůj efekt. Dotace na kotel je pro domácnosti velkou příležitostí. Zemní plyn má přitom oproti ostatním palivům tu výhodu, že je téměř všude dostupný a přechod na jeho užití je jednoduchý. Fakta na závěr. Starý kotel na tuhá paliva vypustí do ovzduší 50 až 300 kilogramů prachu ročně. Podle ministerstva životního prostředí je v českých domácnostech přes 350 tisíc zastaralých uheľných kotlů. Loni si plynový kondenzační kotel s využitím dotací nově pořídilo okolo 3500 domácností.

Autor je výkonným ředitelem Českého plynárenského svazu

Všem, kteří na elektronizaci přejdou, musejí úřady ukázat, že tím končí fronty a kontroly.

Krátce

Festival Finále v Plzni nabídne čtyřicet filmů

O Zlatého ledňáčka bude na třicátém ročníku filmového festivalu Finále v Plzni soutěžit čtyřicet snímků české a slovenské produkce. Přehlídka se koná od 20. do 26. dubna. V hlavní soutěži se utká dvanáct celovečerních hraných a animovaných filmů, stejný počet snímků bude soupeřit i v kategorii české a slovenské dokumenty.

Dillinger Escape Plan mají náhradní termín

Americká metalová skupina Dillinger Escape Plan nakonec přece jen letos vystoupí v Praze. Stane se tak 14. srpna v Paláci Akropolis. Concert původně plánovaný na 15. února kapela zrušila stejně jako zbytek evropského turné, neboť o víkend před pražským vystoupením při přesunu z Krakova do Lipska do autobusu se členy skupiny a jejich týmem narazil nákladní automobil. Výsledkem bylo třináct lehce zraněných a zničená aparatura. /čtk, duk/

Tipy

E15

Cinemax • středa 22.35

HODINY

Příběh o tom, jak román Paní Dallowayová od spisovatelky Virginie Woolfové ovlivnil tři generace žen v podání Nicole Kidmanové, Julianne Mooreové a Meryl Streepové.

V úspěch Toniho Erdmanna jsme nevěřili

■ Jedním z kandidátů na Oscara byla v kategorii nejlepší cizojazyčný film i německá komedie Toni Erdmann o vztahu bohémského otce a workoholické dcery. Hit loňského festivalu v Cannes už má na kontě pět Evropských filmových cen – a jednu z nich získal také představitel titulní postavy, rakouský herec Peter Simonischek.

Iva Přivřelová

E15 Máte za sebou přes sedmdesát filmových a televizních rolí, mezinárodní publikum vás ovšem objevilo až teď v sedmdesáti letech...?

Hraju už padesát let, hlavně na divadle. Byl jsem členem divadelních společností v Berlíně, Švýcarsku, teď patřím k Burgtheateru ve Vídni. A jen občas si udělám prázdniny a natočím celovečerní film. Proto je moje filmografie tak nesystematická. Beru malé i velké role, ale vždy záleží, jak mě uvolní divadlo.

E15 Změnila vás nějak role Toniho Erdmanna?

Ne. Za těch padesát let jsem ztvárnil už tolik rolí, že kdyby mě každá měla změnit, už bych ztratil sám sebe.

E15 Komedie Toni Erdmann se stala jedním z největších filmových překvapení loňska. Němci ale zrovna nemají pověst vtipného národa...?

Možná proto na titulní roli najali mě, Rakušana. To říkám žertem. Já mám rád komedie, ač v nich moc často nehraju. Je zásluha režisérky Maren Adeové, že ve mně ten komediální potenciál viděla. Předtím mě neznala.

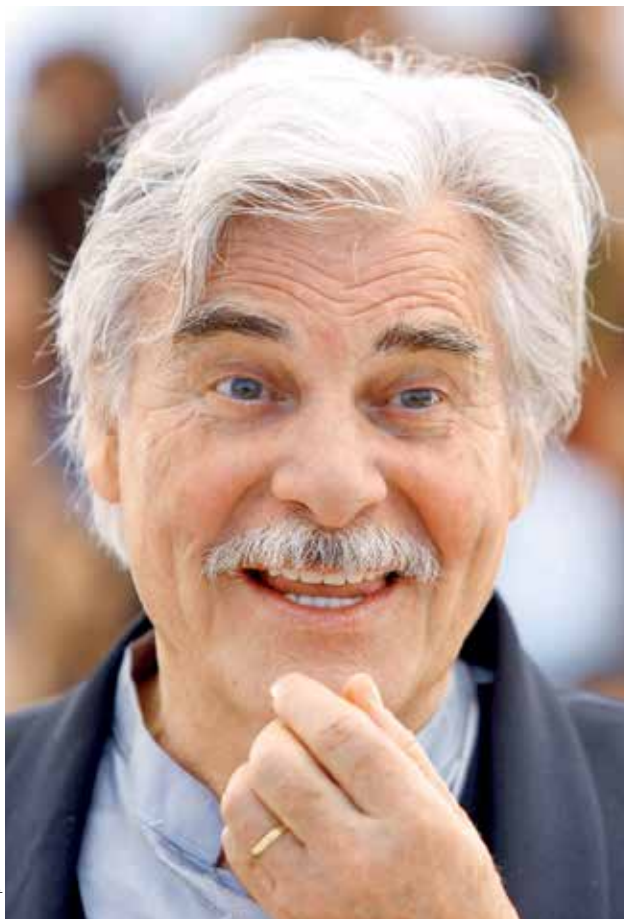

Foto profimedia

E15 Jak vůbec vypadalo obzavování filmu? Prý jste už během něj dlouho zkoušeli?

Ano. Dvakrát, pokaždé s jinou herečkou na roli dcery. Spolupráce s Maren byla od začátku velmi otevřená, lehká, beze stresu. Maren na vás nevyvíjí tlak, což je podle mě jedno z tajemství jejího úspěchu. Práce to byla těžká, hodně natáčecích dní a opakování scén, nic moc zábavného. Ale ani jeden den nebo situace nebyly stresující. Přestože jsme měli problémy třeba i s počasím.

E15 Maren Adeová prý dokáže na place vytvořit potřebnou atmosféru. Jak?

Ano, ráda herce provokuje, což bylo dobré. Během jejího natáčení ale necítíte, že musíte někomu něco dokázat. Zažil jsem na divadle jednoho staršího režiséra z Československa, Otomara Krejču.

Zkoušeli jsme Višňový sad a tak, jak to s Čechovem bývá, pokud není živý, nudí. My herci hrozně moc chtěli, aby se to představení povedlo. Ale Krejča nás upozornil, že když se budeme příliš snažit být dobří, výsledek bude k pláči. U filmu to je totéž. Musíte být trpěliví a moc se nesnažit být dobří.

E15 Toni Erdmann vám vlastně nabídl dvě role, otce vtipálka a takzvaného životního kouče Toniho Erdmanna, za kterého se otec převlékne, aby svou odcizenou dceru rozveselil. Jak se vám to hrálo?

Když se soukromá osoba rozhodne hrát někoho takového, je z toho pěkně nervózní. Když jsme přijeli na natáčení do Bukurešti, Maren nás přivítala s velkou bílou limuzínou a s žertovnou maskou s brýlemi a plnovousem.

A pak se nám svěřila, jak si připadala hloupě, když si ji nasadila. Tak si ji sundala, pak zase nasadila a tak dokola. V bláznivém převleku se cítila divně, protože není herečka. Díky tomu mi došlo, jak Toniho musím hrát. My herci jsme na různá alter ega zvyklí. Ale když divný převlek nepadá do popisu vaší práce a nevíte, jak ho okolí přijme, jste nervózní. Mou postavu rozhodnutí provádnout všechny ty blázniviny stojí dost námahy.

E15 Jaký nejvtipnější kanadský žertík jste někomu provedl vy?

Nejvtipnější žerty bývají ty špatné. Já jeden provedl svému synovi a dodnes se za něj stydím. Je to velký fotbalový fanda. A když jsme bydleli v Berlíně, miloval klub Hertha Berlín. Bylo mu tehdy asi devět let a chodil do chlapeckého pěveckého sboru. Jeho idolem byl fotbalista Michael Preetz. Já mu jednou zavolal jako manažer Herthy, že hledají kluka, který by Preetzovi zazpíval k narozeninám. Můj syn byl nadšený, hned zpíval Happy Birthday do telefonu. Pak jsem mu ukázal, že mu volám já. Nejdřív se zasmál a pak do mě začal vzteky bušit.

E15 Toni Erdmann trvá skoro tři hodiny. Pochyboval jste proto někdy o jeho úspěchu?

Když jsem slyšel, jak je dlouhý, na základě zkušeností z divadla jsem si myslel, že to nemůže fungovat. My teď hraje v Burgtheateru takovou hloupou, ale velmi úspěšnou komedii Pension Schöller. Trvá tři a půl hodiny a je špatná. Tak jsem očekával, že Toni Erdmann bude podobný. Ale když jsem ho poprvé viděl, týden před premiérou v Cannes, byl jsem hodně překvapený. Natáčeli jsme v roce 2014, výsledek viděli po dvou letech – a došlo nám, že jsme natočili fakt dobrý film.

Autorka je spolupracovnicí redakce

Thriller ze smutné Ameriky

■ Poslední akci o komiksovém mutantovi Logan: Wolverine natočil James Mangold jako drsnou akci s politickým podtextem.

Iva Přivřelová

Světovou premiéru si třetí a poslední samostatné dobrodružství nejoblíbenějšího X-Mana Logan: Wolverine nemohlo vybrat lépe než na Berlinale. Na závěr festivalu proslulého svým politickým nábojem se další akce na motivy superhrdinského komiksu až překvapivě hodila. Z Logana se totiž stal brutální thriller ze smutné Ameriky budoucnosti, v níž na hranicích s Mexikem stojí zeď a odlišné bytosti jako mutanti v zemi nemají už vůbec žádné místo. Zdá se, že vše ovládají mocní, bohatí a amorální. A zlé korporace.

Jedna taková bude většinu filmu charismatického hlavního hrdinu v podání Hugh Jackmana pronásledovat, jakmile Wolverine spojí síly s malou mutantkou se stejnými vysunovacími drápy. Ta byla stvořena v rámci zkušebního programu na výrobu supervojáků, který se nepovedl. Unavený, zestárlý, samotářský Logan se jí nejprve ujme jen kvůli slíbené odměně. Postupně díky ní samozřejmě v sobě objeví i jiné, ušlechtilější motivace.

Samotný děj thrilleru o útěku nezaujme ničím extra novým. Pozoruhodnější je fakt, že se poměrně mainstreamový americký režisér James Mangold, kterému se nijak zvlášť nepovedl druhý Loganův sólo filmový výlet

Foto Cinemart

NAPOSLEDY. Hugh Jackman se ve filmu Logan loučí s postavou, která ho proslavila.

Wolverine z roku 2013, rozhodl superhrdinskou akci proměnit v thriller s nejvyšší diváckou přístupností. Film Marvelu ještě nevypadal tak brutálně a neobsahoval tolik vraždících a vražděných dětí a odsekaných hlav. Jeho explicitní násilí někdy nakročuje k hororu i ke hraně směšnosti. Nicméně Logan alespoň nabízí netypickou superhrdinskou akci, která se důsledně snaží populární a už dost okoukaný žánr posunout. Často jako film o superhrdinech ani nevypadá – než někdo odhodí protivníka několik metrů daleko.

Novinka zůstává uvězněná v pravidlech nového žánru a Logan v pravidlech příběhu a pozdním vykoupení a poznání, zřetelně přirovnávaného k westernové klasice Shane. Nad průměr film vytahuje hutná atmosféra dystopie, ke

kteří přispívá kromě sugestivní kamery i chování dvou zbylých hrdinů z komiksů Logana a Profesora X bojujícího se stařeckou demencí.

A pak i všechny detaily z USA roku 2029, které od nástupu nového amerického prezidenta do úřadu z tohoto filmu dělají politickou alegorii.

X-Men se svými odkazy na útisk menšin vždy nejvíc z marvelovských zábav vyjadřoval ke společenským problémům. Wolverineovi se tak dostalo důstojného rozloučení.

Logan: Wolverine

(thriller, USA, 137 minut)

Režie: James Mangold

Hrají: Hugh Jackman, Dafne Keenová, Patrick Stewart, Boyd Holbrook

Premiéra: 2. března

Hodnocení: 60 %

Minirecenze

FILM Pes ro(c)ku

(Režie: Ash Brannon)
Dospívající mastif Bodi propadne kouzlu rokenrolu a hodlá opustit nudnou zapadlou horskou vesnici kdesi v asijských horách a budoucí roli hlídače ve filmu skutečně roztomile hloupoučkových ovčí. Jeho životní krok má za následek řadu akčních scén a honiček, ať už se zlými mafiánskými vlky či v podobě snahy dostat se k rockové patričně sebestředně hvězdě Angusi Kočkostarovi pro pár lekcí hry na kytaru. To vše doprovázeno pozoruhodnou hudební (blues)rockovou kulisou, v níž zazní i pár citací ze skutečných hitů. Český dabing si s náročnými party poradil více než nadprůměrně – ale originál je holt originál. Celý příběh ale kazí závěr, kdy se z původní společné rockové pecky dvou hlavních hrdinů stane kýčovitý pop à la SuperStar.

Dušan Kütner

KNIHY Philippa Riceová: Slad'ák

(Vydala: Paseka)

Philippa Riceová si ke spolupráci přizvala svého partnera

Luka Pearsona a tvůrce komiksu Hilda. Spolu vytvořili optimisticky laděný autobiografický minikomiks Slad'ák, který chce odlehčit temné a dramatické stránky života svou jednoduchou radostí z maličkostí a každodenních všedních a milých událostí ve vztahu dvou sympaticky normálních lidí. I přes minimalistické kresby doplněné jen sporadickými dialogy ale trefně popisuje atmosféru i vývoj soužití hlavních – a jediných – postav knihy. Díky internetu přítom učinil Slad'ák z talentované představitelky nové vlny britské ilustrace Philippy Riceové hvězdu svého žánru.

Zuzana Dorogiová

Foto Bontonfilm

Foto Paseka

264742/96

INZERCE

Speciál Auto Tipu o veteránech a youngtimerech

Které Porsche 911 je úplně nejlepší?

Velký srovnávací test

NAVÍC:

- CHEVROLET CORVETTE 1962
- TEST 7LITROVÝCH KORÁBŮ

MERCEDES 450 SEL, CADILLAC FLEETWOOD 60 SPECIAL, PONTIAC CATALINA SAFARI A ISO GRIFO 7 LITRI

A DALŠÍ NA 132 STRANÁCH

PRÁVĚ V PRODEJI

Foto Michael Tomáš

FRANCOUZSKÉ NA HRADĚ. V sálech Pražského hradu se konala největší degustace francouzských vín z Bordeaux. Na dvoudenní degustaci pod názvem Audience Grand Cru Classé Bordeaux přijely čtyři desítky majitelů a sklep mistrů nejprestižnějších vinařství z Bordeaux představit české odborné veřejnosti svá nejlepší vína. Večeři pro více než 300 hostů ve Španělském sále připravil michelinský šéfkuchař David Charrier z restaurantu Les Belles Perdrix na Château Troplouing Mondot v Saint Emilionu. Celým večerem provázela Tereza Kostková. Na snímku zleva pořadatel degustace Zlatko Míčka, Tereza Kostková, ředitel programu České televize Milan Fridrich, obchodní ředitelka Merlot d'Or Diana Sixtova a zahraniční zpravodaj Českého rozhlasu Jan Šmíd.

Foto Rossmann

ŠPIČKOVÝ LASER. Na Klinice popáleninové medicíny ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady se uskutečnilo slavnostní předání revolučního cévního laseru V-Beam Perfecta, který byl pořízen v rámci sedmého ročníku charitativní kampaně Pět milionů korun pro dětský úsměv. Projekt každoročně pořádá síť drogerií Rossmann ve spolupráci s Nadací Naše dítě. Akce se zúčastnil ředitel FN Královské Vinohrady Robert Grill, přednosta Kliniky popáleninové medicíny Robert Zajíček, ředitelka Nadace Naše dítě Zuzana Baudyšová a jednatel společnosti Rossmann Vladimír Mikel. Ve stejný den byla symbolicky předána i další část výtěžku ve výši 300 tisíc korun, která byla použita na dokončení úprav zahrady pro klienty organizace Modrý klíč, jež poskytuje sociální služby dětem i dospělým s mentálním a kombinovaným postižením.

E15.CZ Zažila vaše společnost něco významného?
Pište nám na lidee15@cniinvest.cz

DEŠÍTKY TISÍC PRO CHARITU.

Ředitel společnosti Legrand ČR Renaud Chevalier-Cadell předal do rukou ředitelky Oblastní charity Ústí nad Orlicí Marii Malé symbolické šeky v hodnotě 60 676 korun. Část penězitého daru poslouží k úhradě intenzivní specializované pohybové terapie desetiletému Michalu Faltusovi, který je po těžké mozkové obrně, a starají se o něj prarodiče. Zbytek peněz umožní nákup pomůcek pro potřeby domácí specializované hospicové péče v Oblastní charitě Ústí nad Orlicí.

Foto neopublic pointer novelli

Foto píteřský prazdroj

OBLÍBENÝ CÍL TURISTŮ.

Pižeňský Prazdroj se drží na špičce mezi nejnavštěvovanějšími turistickými atrakcemi v České republice. Loni jej navštívilo téměř 650 tisíc lidí. Už počtvrté v řadě získal ocenění Certificate of Excellence, které uděluje nezávislý cestovatelský portál TripAdvisor. Pivovar tak patří mezi deset procent nejlépe hodnocených turistických cílů na světě.

POHÁŘ PRO PRAŽANY.

Zaměstnanci společnosti Makro ČR a Slovak Telekom se sešli k tradičnímu přátelskému hokejovému utkání. V letošním čtvrtém ročníku hrály oba týmy vyrovnané utkání, které v normální hrací době skončilo 7:7, a o vítězi rozhodovaly samostatné nájezdy. Úspěšnější v nich byli hráči Makra, a putovní pohár tak zůstává v Praze. Do branky vítězů se postavil výkonný ředitel Makra Guillaume Chêne a v útoku soupeře ohrožoval finanční ředitel Simon Zuckschwerdt.

Foto makro cash & carry ČR

E15

PREMIUM

PRÁVĚ
V PRODEJINOVÝ
MAGAZÍN

JAK PŘEŽIJÍ ČESKÉ PENÍZE V INTERNETOVÉ DOBĚ?

OBJEDNÁVEJTE
I PŘES
SMS!POŠLETE SMS NA ČÍSLO 902 11 VE TVARU:
FINTECH JMÉNO PŘÍJMENÍ ADRESA MĚSTO PSČCena každé přijaté SMS je 99 Kč vč. DPH (zahrnuje poštovné i balné). Provozuje CN INVEST, a. s.,
infolinka 296 363 199 ve všední dny 8–16 hod., mobil@cninvest.cz, www.platmobilem.cz.

Foto dne

Foto: Reuters

OPĚT DŠTÍ OHĚŇ. Sicilská sopka Etna na sebe opět upozornila a vyděsila město Catania. Erupce naštěstí nebyla nebezpečná a neohrozila ani provoz tamního letiště.

Vědci zjistili, že...

...mozek myši obepíná trojice obřích neuronů

■ Lékaři odhalili mimořádně dlouhé neurony, které propojují a objímají celý myší mozek. Mohly by skrývat odpověď na otázku, odkud pochází vědomí.

Neurologové patrně stojí na pokraji zásadního odhalení, kde se bere vědomí a čím je formováno. Souvisí to s trojicí extrémně dlouhých neuronů, která obepíná mozek a je napojena na takřka všechna jeho významná cen-

tra. Navíc začíná ve zvláštní oblasti mozku zvané claustrum. Tento region s nebývale hustým propojením neuronů bývá označován za kolébkku vědomí. Lékaři ale dosud netušili, jak přesně claustrum získává informace z odlehlejších regionů, na něž není napojeno.

„Nikdy nikdo neodhalil tak daleko sahající neuron, navíc vedoucí napříč oběma hemisférami,“ uvedl vedoucí výzkumu Christian Koch pro časopis Nature. Koch patřil k vědcům, kteří už v roce 2005 publikovali studii o existenci claustra. Význam

této oblasti v roce 2014 potvrdilo náhodně zjištění při léčbě jisté epileptičky. Když neurologové mírným elektrickým proudem stimulovali mozek, v okamžiku průniku elektrody do claustra přestala pacientka reagovat na jakékoli podněty, zírala do prázdna a zpomalil se jí dech. Po skončení stimulace se probudila bez jakýchkoli vzpomínek na výpadek. Podle Kocha to bylo také první pozorování tohoto typu.

Bádání po podstatě vědomí rozhodně nekončí. Kochova hypotéza o souvislosti napojení neuronů

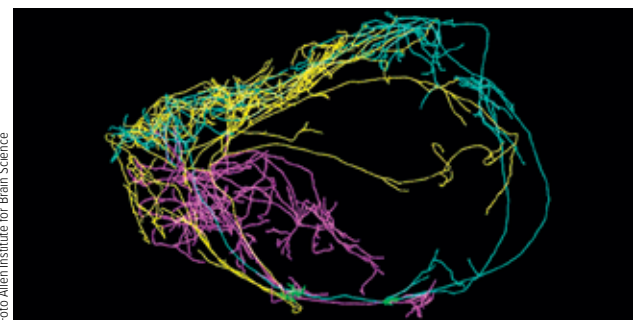

Foto: Allen Institute for Brain Science

CESTY VĚDOMÍ. Snímek zachycuje dráhy obřích neuronů, jež propojují mozek nejen myši, ale patrně všech savců.

na claustrum a původu vědomí není ověřena. Kromě toho byla trojice mimořádně

dlouhých neuronů objevena jen v mozcích laboratorních myši. /msc/